

1 INLEIDEND

- **Woord vooraf**

Het jaarverslag 2004 van onze Federatie is het voorlaatste van de beleidsperiode 2002-2005. In 2004 werd de FOV opnieuw met de neus op de decretale feiten geduwd. Voor alle lidorganisaties was het immers opnieuw een jaar met talloze uitdagingen, die een nieuw decreet blijkbaar meebrengt. De FOV heeft in het voorbije jaar op kruissnelheid gewerkt. Nu en dan moest zelfs een tandje worden bijgestoken. De overheid maakt het de organisaties immers niet gemakkelijk. De interpretatie van de regels van het nieuwe decreet roept menige vraag op. Het is dan ook niet verwonderlijk dat de evaluatie van de prille uitvoering van het decreet reeds midden 2004 werd aangevangen. De FOV is blij dat nagenoeg alle erkende en gesubsidieerde organisaties in de FOV-boot zitten. Het biedt de mogelijkheid om “eendrachtig” en als “blok” een positie in te nemen tegenover de diverse gesprekspartners. Intussen weten de minister van Cultuur, zijn Kabinet, de Administratie en de politici in het Vlaamse Parlement wat ze aan die belangenverdediger hebben: een spreekbuis voor de hele sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk. In 2004 werd gesproken uit één mond. In het jaarverslag is te lezen waarover werd gesproken.

- **Inhoud jaarverslag 2004**

Het activiteitenverslag 2004 van de FOV tracht een overzicht te bieden van de werkzaamheden van de Federatie het voorbije jaar.

Na het inleidend gedeelte, waarin de context van dit document wordt beschreven, wordt ingezoomd op de werking van de FOV: wie doet wat? Hoe houdt de FOV contact met de lidorganisaties? Wat is het bereik van de FOV? ...

Het daaropvolgende hoofdstuk gaat in op de interne werking van de FOV. De thema's en dossiers waar de FOV het afgelopen jaar mee bezig is geweest, worden overlopen. Er wordt stilgestaan bij de redenen en de manier waarop de Federatie uiteenlopende dossiers opnam en ook bij de resultaten die de initiatieven opleverden.

De externe contacten die de FOV het voorbije jaar legde, de overleg- en inspraakorganen waar de Federatie aan participeerde, komen aan bod in het vierde deel van dit verslag. Ze geven een beeld van de inbedding en betrokkenheid van de FOV als organisatie, niet alleen binnen de grenzen van de eigen sector, maar ook bij verwante sectoren.

De voorbereiding van het beleidsplan 2006-2009 krijgt een aparte plaats in het jaarverslag. Net als nogal wat lidorganisaties staat de FOV voor de uitdaging een nieuw beleidsplan te schrijven voor de beleidsperiode 2006-2009. Een goed beleidsplan vergt een goede voorbereiding. Daarom heeft de FOV het voorbije jaar reeds een aantal voorbereidende activiteiten en inspanningen geleverd. Het plan moet een feit zijn tegen midden 2005.

De lidorganisaties informeren en communiceren over het beleid en de regelgeving in de sector van het sociaal-cultureel volwassenenwerk, acht de FOV één van haar kernopdrachten.

Hoofdstuk zes geeft tekst en uitleg over hoe de Federatie die opdracht in 2004 probeerde te klaren.

Het laatste deel van dit verslag is “klassiek” een aantal gegevens over participatie, vergaderagenda, ledenlijst, ...

Het voorliggende verslag heeft geenszins de bedoeling de hele werking van de FOV van naaldje tot draadje uit te leggen. Niet alle dossiers worden uitgediept. Wel poogt deze bundel een overzicht te bieden van de werkzaamheden van de Federatie gedurende het voorbije jaar. De thematische indeling moet de lezer toelaten de verschillende werkterreinen van de FOV snel terug te vinden om ze aan een kritische blik te kunnen onderwerpen. We hopen dat die blik ertoe aanzet om de band met de FOV ook in 2005 levendig te houden.

- **Als de rook om je hoofd is verdwenen... : verschuivingen in de sector**

In 2004 maakte de FOV haar vierde werkingsjaar rond. Nog steeds uitgedaagd door de belangrijke veranderingen binnen de sector, zette de Federatie het werk van de afgelopen jaren strijdvaardig verder.

Het reilen en zeilen van het sectoraal beleid werd, net als in 2003, ook het afgelopen jaar goeddeels bepaald door de invoering van het nieuwe decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Hoewel “nieuw decreet”? De vernieuwde regelgeving is eind 2004 al twee jaar in voege. Ze werd zelfs al op twee punten tekstueel aangepast. Alle erkende organisaties uit de sector schreven voor of tijdens 2004 hun eerste beleidsplan en werden daarop beoordeeld. We kunnen dus wel stellen dat de grote klip van de invoering van het decreet waarschijnlijk wel genomen is. Echt “nieuw” is dat decreet dus niet meer. De uitvoering ervan mag stilaan een feit worden genoemd. Dat dat niet zonder slag of stoot ging, ook in 2004 niet, is duidelijk. Maar stilaan is nu de tijd gekomen om de rook om ons hoofd te laten verdwijnen...en na te gaan of de zon dan feller gaat schijnen in de sector. Heeft het decreet gebracht wat de sector had verwacht, wat de overheid had gehoopt, wat de minister had gedroomd, wat de vrijwilligers en deelnemers en leden hebben gewild? Misschien is het nog net te vroeg om op al deze vragen te antwoorden. We oordelen immers het best op basis van ervaring, en die ervaring is nog steeds beperkt. De evaluatie van het decreet is alleszins voorzien voor het voorjaar 2005.

2 WERKING, BELEID EN STRATEGIE VAN DE FOV

2.1 Algemeen

- **Trouwe leden**

De invoering van het nieuwe decreet had ernstige gevolgen voor de organisatie en indeling van het sociaal-culturele landschap. Vooral bij de instellingen deden zich in 2003 grote verschuivingen voor. Het landschap werd er immers verkaveld in diverse subwerksoorten. Vanaf 1 januari 2004 kwamen de verschillende kavels aan de start van een nieuwe en korte beleidsperiode (2004-2005). Ook bij de verenigingen, weliswaar daar zonder grote herschikkingen, werd gestart voor een soort korte tweejarige proef-beleidsperiode. Bij de diensten werd drastisch aan de bewegingsboom geschud. Een aantal organisaties verloren uitzicht op een subsidiëring voor de volgende vijf jaar (2005-2009) terwijl andere vanaf 1 januari 2005 een plaats verwerven tussen de “oude” reeds eerder gesubsidieerde diensten/bewegingen. In de loop van 2004 werd de herverkaveling van het landschap ook tastbaar in de lidmaatschapsstructuur van de FOV. Gaandeweg werd duidelijk dat de FOV het echte aanspreekpunt is voor de erkende en gesubsidieerde organisaties in de sociaal-culturele volwassenensector. Van de 58 erkende verenigingen zijn er 57 lid. Het gaat om 41 sociaal-culturele verenigingen (alleen het kleine Mindervaliden Vlaanderen is geen lid), de 14 verenigingen voor migranten en de 2 verenigingen met een starttoelage. Bij de vormingstellingen zijn alle gesubsidieerde organisaties lid van de FOV: de 16 gespecialiseerde instellingen, de 13 volkshogescholen, de 3 syndicale vormingsinstellingen, de 4 vormingsinstellingen werkend met een bijzondere doelgroep (gehandicapten en gedetineerden) en de Federatie van vormingsdiensten voor personen met een handicap. Van de 29 per 1 januari 2005 gesubsidieerde bewegingen zijn er 28 FOV-lid (alleen Stichting Ryckvelde blijft aan de kant). De FOV heeft de statutaire mogelijkheid dat organisaties die op termijn een erkenning en/of subsidiëring beogen binnen het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk als toegetreten lid bij de FOV kunnen aansluiten. 4 organisaties hadden in 2004 dat statuut. Daarnaast noteren we voor 2004 het lidmaatschap van 19 diensten, die tot 31 december 2004 als sociaal-culturele dienst erkend of gesubsidieerd waren, maar niet in het nieuwe bewegingslandschap worden opgenomen.

- **Werkwijze**

De FOV hechtte in 2004, net zoals in de vorige jaren, het grootste belang aan de band met de lidorganisaties. De betrokkenheid en de inspraak van de leden worden dan ook hoog in het FOV-vaandel gedragen. De leden zijn uiteindelijk verantwoordelijk voor de keuzes die de belangenorganisatie maakt. Het zwaartepunt van de werking ligt bij de maandelijkse overlegbijeenkomsten voor de vier werksoorten (verenigingen, instellingen, volkshogescholen en diensten). In deze werkgroepen wordt informatie verschaft en wordt ook van gedachten

gewisseld over diverse belangstellingspunten. De werkgroepen zorgen ervoor dat de standpuntbepaling binnen de FOV op een uitgesproken democratische manier gebeurt. De werkgroepen bereiden immers de FOV-standpunten voor. De uiteindelijke standpuntbepaling gebeurt, zoals vastgelegd in de werkingsregels van de FOV, in de Raad van Bestuur. De Raad verzamelt de voorstellen van de werkgroepen, weegt ze tegen elkaar af en neemt uiteindelijk een definitieve beslissing.

- **Inkomsten**

Alle concrete gegevens over het financiële reilen en zeilen van de FOV werden in de geëigende documenten (resultatenrekening 2004, balans per 31.12.2004 en een accountantsverklaring) aan de Algemene Vergadering overgemaakt en ter goedkeuring voorgelegd.

In zijn algemeenheid kunnen we zeggen dat de FOV via een orthodox financieel beleid eind 2004 een behoorlijk financieel resultaat neerzette. De overheid dwingt de FOV overigens tot een zeer strikte financiële beleidsvoering. De FOV leeft immers in overwegende mate bij gratie van overheidsmiddelen. Een deel van de tewerkstelling wordt gefinancierd met tussenkomst van de Minister van Werk en via Sociale Maribelmiddelen. Het gros van de uitgaven (voor een zeer groot percentage loonkosten) wordt mede gefinancierd door middelen vanwege de Vlaamse overheid (decreet van 6 juli 2001 ter ondersteuning van de FOV). In de voorbije jaren werden in het kader van dit decreet middelen toegekend (in principe 0,7 percent van de subsidies) aan de lidorganisaties van de FOV. De organisaties werden geacht dit bedrag snel aan de FOV door te storten. In 2004 werd de subsidie-enveloppe van de FOV voor de derde maal op rij gelimiteerd tot 233.000 euro. Maar in tegenstelling tot de vorige jaren werd het subsidiebedrag deze keer rechtstreeks aan de FOV bezorgd. De ingewikkelde herverzekering in de sector liet immers niet toe de vastgelegde financieringswijze probleemloos toe te passen. Zowel voor de FOV als voor de uitvoerende Administratie was dit een welkome optie. Het valt evenwel te betreuren dat de middelen vanwege de overheid met meer dan vier maanden vertraging werden uitgekeerd. Decretaal is immers bepaald dat de FOV-subsidies vóór 1 maart moeten uitgekeerd zijn. De eigen lidmaatschapsbijdrage van de leden moest zo functioneren als een overbruggingskrediet. Ei zo na moest de FOV een beroep doen op een kaskrediet. In het najaar 2004 werd via programmadecreet in het Vlaams Parlement beslist om de regeling van 2004 ook in 2005 voort te zetten. De FOV drong er bij de parlementsleden op aan om de rechtstreekse betoelaging een definitief karakter te geven. Voorlopig bleef dit zonder resultaat.

We willen er nog even op wijzen dat de FOV zeer sterk afhankelijk is van een trouw lidmaatschap. Het subsidievolume wordt immers rechtstreeks bepaald door de graad van lidmaatschap. De FOV staat voor een blijvende en steeds weerkerende opdracht haar subsidies via een trouw lidmaatschap te verdienen. Zoals gezegd beperkt de overheid het subsidiebedrag. Dit creëert ongetwijfeld grote problemen voor de toekomst.

- **Medewerkers**

Het FOV-team kende in 2004 een paar mutaties. An Verheyen ruilde haar statuut van educatieve medewerkster bij de FOV voor een job bij de FOV-lidorganisatie KAV. Bart Verhaeghe, boekhouder en logistiek medewerker verliet de FOV voor zijn oude werkmilieu (Vrijwilligers Internationale Actie). Martien Palmen kwam per 1 mei 2004 in dienst als educatieve medewerkster. Dirk Van Aerschot ging als administratief en logistiek medewerker aan de slag per 16 mei 2004. Op 31 december 2004 bestond het team uit Karine Cleynhens, administratieve medewerkster, Luc Sellekaerts, onderhoudsmedewerker, Dirk Van Aerschot, logistiek en administratief medewerker, Martien Palmen, Nancy Toussaint en Lode Vermeersch, educatieve medewerkers en Hugo De Vos, directeur.

2.2 Bestuursorganen

- **Dagelijks Bestuur**

De werkzaamheden van de Raad van Bestuur en van de Algemene Vergadering worden voorbereid door het Dagelijks Bestuur. Het Dagelijks Bestuur weerspiegelt de aanwezigheid van de drie werksoorten (verenigingen, instellingen en diensten/bewegingen). Met de zes leden zijn telkens twee vertegenwoordig(st)ers van elke werksoort aanwezig. Bij de instellingen zijn zowel de landelijke vormingsinstellingen als de volkshogescholen present. Het Dagelijks Bestuur volgt ook van nabij de dagelijkse beleidsvoering. Dit slaat zowel op personeelsaangelegenheden als op actuele beleidsdossiers. Het Dagelijks Bestuur had in de loop van 2004 ook meerdere contacten met de overheid. Minister, Kabinet, Administratie en Vlaams parlementsleden werden frequent benaderd voor gedachtewisselingen en overleg. De hoge participatiegraad van de leden aan het Dagelijks Bestuur wijst op een groot engagement. Het etaleert eveneens dat de drie werksoorten in grote samenhang opereren binnen de diverse facetten van de belangenbehartiging.

- **Raad van Bestuur**

De Raad van Bestuur kende in 2004 een hoog vergaderritme. De participatiegraad bleef ongeveer status quo in vergelijking met de vorige jaren. In het voorjaar werd noodgedwongen afscheid genomen van een aantal leden, die door de ministeriële beslissingen niet langer een gesubsidieerde organisatie konden representeren. De Raad van Bestuur kende krachtens de bepalingen in het Huishoudelijk Reglement niettemin een uitbreiding. Vanaf maart was de Raad van Bestuur ook een weerspiegeling van de werksoorten zoals die in het nieuwe decreet zijn vastgelegd.

De Raad hield zich in de loop van 2004 onledig met de klassieke bestuursopdrachten van een organisatie. De werkzaamheden bestonden erin het reilen en zeilen van de FOV te sturen op basis van het eerder geformuleerde beleidsplan 2002-2005 en de geactualiseerde jaarplannen. Een zeer nauwe betrokkenheid werd aan de dag gelegd bij de financiële beleidsvoering van de organisatie. Via regelmatige budgetcontroles werden de financiële contouren goed bewaakt. In het najaar werd zeer uitgebreid gefocust op de beperkte budgettaire middelen, die de overheid ter beschikking stelt. De Raad zorgde hierbij voor het uittekenen van de gewenste opties, maar bleef tegelijkertijd aansturen op actie rond een verhoogde en rechtvaardige subsidiëring. De Raad gaf ook opvolging aan het personeelsbeleid. Zowel aanwervingen als overige personeelszaken (zoals vastlegging van een arbeidsreglement) werden van nabij opgevolgd. De Raad sprak zich ook uit over de talloze nieuwe lidmaatschapsaanvragen, die uit het hertekende landschap voortvloeiden. De Raad bereidde eveneens de noodzakelijke statutenwijziging voor, een verplichting die we dankten aan de nieuwe vzw-wetgeving.

Op het meer inhoudelijke vlak had het Bestuur de handen vol met de kritische opvolging van de invoering van het nieuwe decreet. Op basis van de rapportage uit de werkgroepen en de

directe opvolging van de beleidsbeslissingen van de overheid werd de implementatie van het decreet voorwerp van talloze gesprekken. De Raad zorgde ervoor dat staf en het Dagelijks Bestuur op een gerichte manier opdrachten kregen om de soms haperende beleidskeuzes van de gepaste repliek te voorzien. Zo werd actie ondernomen naar de overheid (en de sociale partners) in verband met de zogenaamde flankerende maatregelen, die personeelsleden en hun organisaties de kans moesten bieden zonder een groot en onoverbrugbaar sociaal passief de overgang naar (en na) het nieuwe decreet te maken. In het najaar werd duchtig vergaderd over de laattijdige voorschotten. Mede op basis van een begrotingsrichtlijn was de overheid er immers niet in geslaagd de subsidievoorschotten tijdig bij de organisaties te krijgen. Het Bestuur legde eind 2004, op basis van een klein onderzoek, een actieplan vast voor de toekomst. Een verdere laattijdigheid in 2005 zal niet geduld worden.

Ook voor de organisaties die jammer genoeg uit de subsidieboot vallen, toonde het Bestuur zich bezorgd. Bij de overheid werd meermaals geïnsisteerd op de realisatie van de zogenaamde kleine erkenning. Eind 2004 werd door het Kabinet Cultuur hieraan gevolg gegeven via een nieuwe invulling van het Loterijreglement. In het licht van de verkiezingen van juni 2004 werkte het Bestuur ook aan een memorandum voor de nieuwe Vlaamse regering. Het najaar werd zeer sterk in beslag genomen door een standpuntbepaling over de evaluatie van het decreet. Het sectordecreet bepaalt immers dat de Vlaamse regering vóór juni 2005 verplicht is het decreet te evalueren. Na uitgebreid overleg in de werksoortelijke FOV-werkgroepen finaliseerde de Raad van Bestuur op 17 december het FOV-standpunt. Met de Raad werd een actieplan opgesteld om dit standpunt bij de diverse politieke actoren aanhangig te maken.

De Raad gaf ook opvolging aan verschillende beleidsdossiers die de FOV in de context van allerlei overleg- en inspraakorganen ontmoette. Zo werd veel aandacht besteed aan het dossier van de Elders (eerder) Verworven Competenties (EVC), de discussie binnen de Intersectorale Werkgroep Auteurswet (IWA). Hierbij ging aandacht naar de grote problemen op het vlak van (de inning van) het auteursrecht en de billijke vergoeding. Ook de beleidsontwikkelingen op het vlak van Beter Bestuurlijk Beleid (BBB) en het provinciale cultuurbeleid passeerden de revue. Aandacht ging ook naar de (beperkte) vorderingen in de besluitvorming over positie en statuut van vrijwilligers in de pas opgerichte (federale) Hoge Raad voor Vrijwilligers.

Met SoCiuS werd een tweetal keer overlegd over de wederzijdse opdrachten en opgaven en over de onderlinge relatie. Het FOV-bestuur duidde de FOV-vertegenwoordig(st)ers aan in de beleidsorganen van SoCiuS. Op een constructieve manier werd ook overlegd over een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen het steunpunt en de belangenorganisatie. Op 13 oktober werd een nieuwe samenwerkingsovereenkomst afgesloten voor de periode 2005-2009.

In de loop van het jaar schreef de Raad van Bestuur zich ook in voor het interne kwaliteitszorgtraject. Dit project loopt in enige mate parallel met de voorbereiding van het nieuwe beleidsplan 2006-2009 van de FOV. De Raad werd betrokken bij het uitgevoerde zelfevaluatieproject, de ermee samenhangende verbeterprojecten en een behoeftedetectie bij de leden.

- **Algemene Vergadering**

De Algemene Vergadering hield zoals statutair voorgeschreven twee bijeenkomsten in de loop van 2004. De voorjaarsbijeenkomst stond administratief in het teken van de aanpassing van de statuten aan de nieuwe vzw-wetgeving. Dit ging gepaard met de verkiezing van vier nieuwe bestuurders. Het inhoudelijke gedeelte was gewijd aan een overzicht van de ontwikkelingen in het provinciale cultuurbeleid. Diverse FOV-leden die betrokken zijn bij het advieswerk in de onderscheiden provincies informeerden de leden over de intenties van de provinciale beleidsverantwoordelijken. Het was immers zonneklaar dat de provincies, ondanks de kritiek op hun geringe betrokkenheid bij de ontwikkeling van het nieuwe beleidskader in de Vlaamse Gemeenschap, de decreetwijziging zouden aangrijpen voor de bijstelling van hun provinciale reglementen. De FOV-staf kreeg de opdracht de provinciale evoluties van nabij te volgen en er te gepaste tijde over te rapporteren.

De najaarsvergadering had aandacht voor het nieuwe FOV-jaarplan 2005 en de erbij horende begroting. Er werd van de bijeenkomst gebruik gemaakt om in interwerksoortelijke werkgroepen in te gaan op de behoeften van de leden ten overstaan van hun belangenorganisatie. Meer tijd ging naar een gesprek in het kader van de evaluatie van het decreet. Er werd indringend gediscussieerd over vier thema's: het subsidiesysteem met zijn communicerende vaten (bonus-malussysteem), de (on)wenselijkheid van de verplichte besteding van 2/3 van de subsidie-enveloppe aan personeelskosten, de visie op niet-formele en formele educatie en een wenselijke hiërarchie in de middelenverdeling. De resultaten van de gesprekken werden later op het jaar teruggekoppeld naar de werksoortelijke werkgroepen in functie van de finale standpuntbepaling over de evaluatie van het decreet.

3 WERKGROEPEN EN INTERNE CONTACTEN VAN DE FOV

3.1 Dossier decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk

- **Stand van zaken uitvoering decreet**

De belangrijkste zorg van de FOV als belangenorganisatie ging in 2004 opnieuw uit naar de implementatie van het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Reeds een aantal jaren is de sector van het sociaal-cultureel werk in de ban van die nieuwe regelgeving, die op z'n zachtst gezegd zeer ingrijpend is.

De gespecialiseerde vormingsinstellingen waren, eind 2003, de eersten die een beoordeling in het kader van de nieuwe regelgeving moesten ondergaan. Op basis van de beslissing van de minister konden 17 onder hen zich vanaf 1 januari 2004 "gesubsidieerde gespecialiseerde vormingsinstelling" noemen. In die hoedanigheid begonnen zij begin 2004 met de uitvoering van hun goedgekeurde beleidsplan 2004-2005. Ook de instellingen voor bijzondere doelgroepen konden vanaf dat moment als een apart type instelling aan de slag. Ook hun beleidsplan werd, weliswaar pas in de loop van 2004, aan het oordeel van een adviescommissie onderworpen.

2004 betekende voor de volkshogescholen het jaar van de officiële start. Naast subsidies kregen de volkshogescholen vanaf 2004 ook een erkenning van de Vlaamse overheid. Het officieel startschot daarvoor werd begin dat jaar – letterlijk – gegeven door toenmalig cultuurminister Paul Van Grembergen (Spirit). De FOV volgde de start vanop de eerste rij en stond de nieuwe organisaties zoveel als mogelijk bij op punten van belangenbehartiging. Uiteraard draaiden de nieuwe volkshogescholen in 2004 nog niet meteen op volle toeren. In 2005 moeten de volkshogescholen, met een subsidie van anderhalve euro per inwoner van de regio, verder kunnen groeien tot de sterkhouders van het streekgericht niet-formeel vormingswerk in Vlaanderen.

Ook de verenigingen begonnen in 2004 hun eerste (proef-)beleidsperiode in het kader van het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Ook hun eerste beleidsplan werd aan een beoordeling onderwerpen, zij het zonder gevolg voor de inhoud van hun subsidie-enveloppe. Het oordeel van de adviescommissie over de eerste beleidsplannen was bepaald kritisch: veertien organisaties kregen een slecht rapport, negen een heel slecht. Toch konden de meeste verenigingen zich wel herkennen in de opmerkingen die de commissie maakte. Hetgeen niet wegnam dat bij een aantal verenigingen het gevoel leefde dat er nog ruis zit op de communicatie tussen organisatie en commissie.

Voor de sociaal-culturele bewegingen was er geen proef-beleidsperiode. Deze nieuwe werksort bestaat pas officieel vanaf 2005. 52 organisaties dienden vóór het begin van 2004 al een dossier in voor een subsidiëring als beweging in de periode 2005-2009. De bevoegde adviescommissie gaf 21 van de 52 organisaties een positief voorontwerp van subsidieadvies. In de tweede ronde kregen nog 7 organisaties, die een goede beurt maakten met hun verhaalschrift, een positief advies. De minister nam de voorstellen van de commissie integraal

over. Nog één organisatie (Imavo) werd aan het lijstje van de "geslaagde" bewegingen toegevoegd omwille van het pluriformiteitsprincipe.

Met ingang van 2005 kunnen ook de bewegingen hun echte bewegingswerk aanvangen. Ook de federatie van vormingsdiensten voor personen met een handicap, met als roepnaam 'Vijftact' kan januari 2005 als haar startmaand beschouwen.

Verder in dit jaarverslag wordt dieper ingegaan op de procedures en resultaten van de beoordelingen van de "eerste" beleidsplannen van de gesubsidieerde organisaties voor sociaal-cultureel volwassenenwerk.

- **Decreet in 2004 voor tweede keer aangepast**

De Commissie Cultuur, Media en Sport van het Vlaams parlement paste op maandag 19 april 2004 voor de tweede keer het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk aan. De eerste aanpassing, eind 2003, betrof de invoering van een systeem van hertewerkstelling voor personeel werkzaam in een niet langer gesubsidieerde vorminginstelling. De technische aanpassing die de Commissie in 2004 doorvoerde moest de heroriëntering van de personeelssubsidie voor deze personeelsleden regelen.

Ook de reeds lang aangekondigde brugpensioenregeling kreeg in april van de parlementscommissie een fiat. Het ging om een eenmalige mogelijkheid voor personeelsleden die in 2004 plus 55 waren en waarvan de vorminginstelling getroffen was door de decretale herstructureringen. Op 5 mei 2004 volgde de plenaire zitting van het Vlaams parlement de opties van de Commissie door het decreet voor een tweede keer tekstueel bij te schaven.

Verder in dit jaarverslag wordt ingegaan op de precieze betekenis van de decreetswijzigingen voor de verschillende werksoorten en de werksoort van de volkshogescholen in het bijzonder.

- **Voorbereiding evaluatie decreet vóór eind juni 2005**

Artikel 62 van het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk bepaalt dat het decreet vóór 30 juni geëvalueerd wordt door de Vlaamse regering. Tegen de achtergrond van deze bepaling werkte de FOV een actieplan uit om bij deze evaluatie actief betrokken te worden. Nog in de loop van de maand juni werden de FOV-werkgroepen bevestigd over hun inzichten over de evaluatie. Begin september werd de concrete fasering vastgelegd, waarbinnen de FOV zou proberen een eersteplansrol te spelen bij de evaluatie. Hoofdaandacht kreeg de standpuntbepaling. Naar gewoonte werd hierbij een groot gewicht toegekend aan het werksoortelijk beraad. In het najaar 2004 werd in alle bijeenkomsten expliciet ingegaan op de evaluatieopdracht. De werkgroepen formuleerden hun suggesties op basis van een eerste aanzet die door het FOV-secretariaat was geleverd. De Raad van Bestuur verzamelde de inbreng van de werkgroepen en wijdde er twee uitgebreide besprekingen aan. Op 17 december werd het standpunt vastgelegd. De FOV dringt aan op een tweefasenbenadering. Meteen in 2005 kunnen/moeten een aantal bepalingen uit het decreet en uitvoeringsbesluit

gewijzigd worden. In 2007 kan daarna een meer indringende evaluatie van het decreet plaatsvinden. Op basis van concrete ervaringen en gesteund door adequaat wetenschappelijk onderzoek zal dan ongetwijfeld 'hard' materiaal aanwezig zijn op de toepassing van het decreet te optimaliseren. De FOV goot haar standpunt in 23 concrete voorstellen, die alvast focussen op de korte termijn.

Eind december 2004 werd het standpunt teruggekoppeld naar de lidorganisaties en bekendgemaakt aan de buitenwereld. In de loop van 2005 treedt de FOV met de diverse politieke actoren in gesprek over het geformuleerde standpunt.

- **FOV ondersteunt organisaties bij voorbereiding aanvraagdossier en beleidsplan**

Dat de invoering van het decreet ook in 2004 het belangrijkste aandachtspunt was voor de FOV is uit het bovenstaande wel duidelijk. De Federatie trachtte haar lidorganisaties bij het instappen in het nieuwe decretale kader zoveel als mogelijk bij te staan met raad en daad. Op de maandelijkse werksoortelijke FOV-vergaderingen werd met de lidorganisaties van gedachten gewisseld, werd informatie gedeeld over de decretale procedures, werden bepaalde elementen van het aanvraagdossier en beleidsplan grondig doorgepraat en bediscussieerd. Regelmatig werd de FOV in 2004 aangesproken om aangesloten organisaties rechtstreeks te informeren over het decreet en de aanvraag- en subsidieprocedures. De Federatie ging zoveel als mogelijk in op deze vragen, zowel langs telefonische of elektronische weg als door middel van rechtstreekse gesprekken met verantwoordelijken binnen de organisaties.

- **Procedures en resultaten van de beoordelingen van de beleidsplannen**

Verenigingen

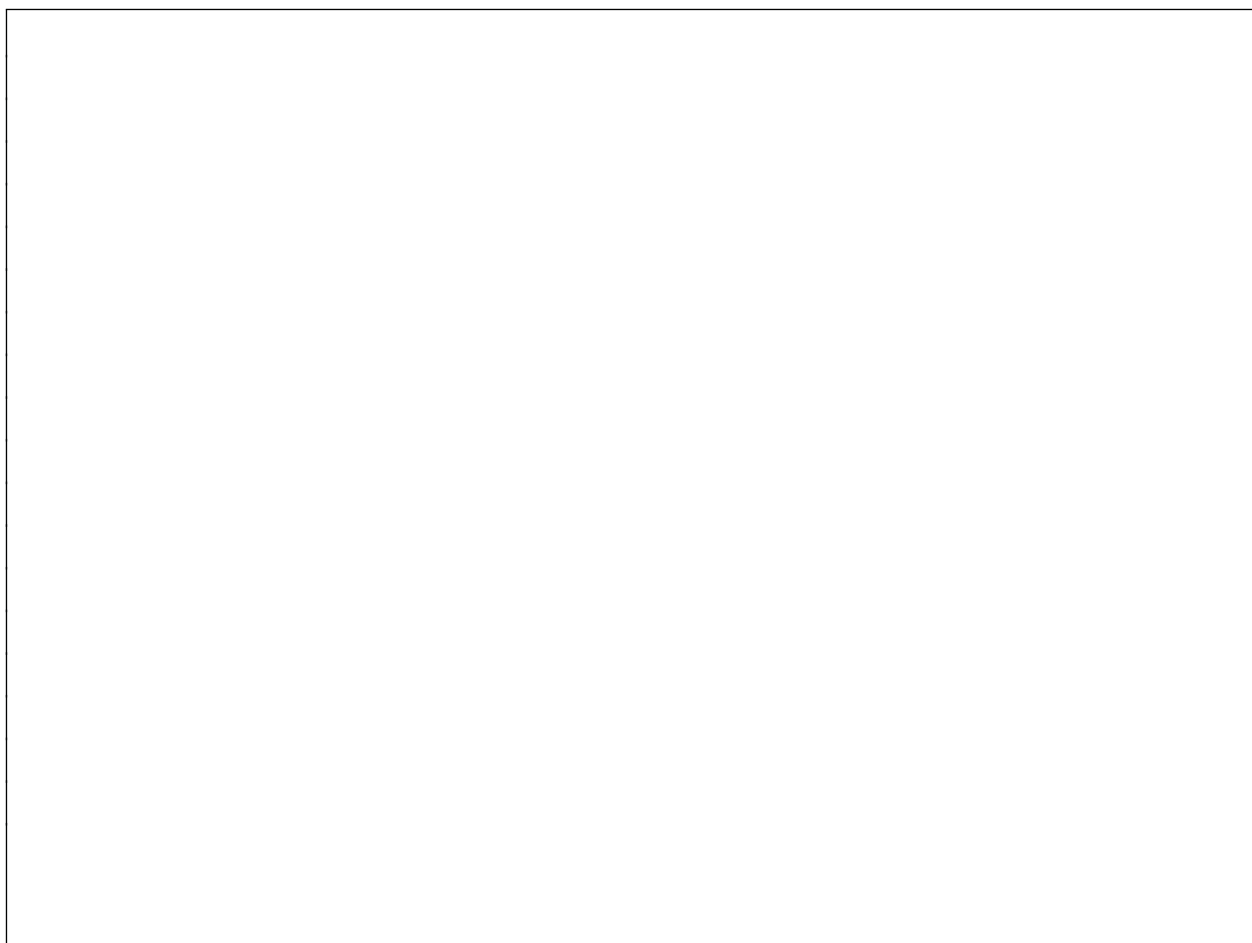
Alle erkende sociaal-culturele verenigingen moesten vóór 15 november 2003 hun eerste beleidsplan indienen. Het indicatieve oordeel van de adviescommissie Verenigingen over die beleidsplannen werd aangekondigd tegen 15 maart 2004. Het duurde echter tegen halfweg april eer de Administratie Cultuur in naam van de adviescommissie de beoordeling meedeelde aan de verenigingen. Een brief aan de 41 aanvragende verenigingen formuleerde een aantal opmerkingen van de commissie over de kwaliteit en structuur van de plannen. Aan dat oordeel koppelde de commissie ook, zoals het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk voorschrijft, een quoterings. Deze quoterings verdeelde de plannen in vijf categorieën, gaande van 'uitmuntend' tot 'volstrekt onvoldoende'. Drie verenigingen kregen de eindbeoordeling 'uitmuntend', zes de beoordeling 'goed', negen de beoordeling 'voldoende', veertien kregen een 'onvoldoende' en negen een 'volstrekt onvoldoende'. De quoterings van de adviescommissie heeft voor de beleidsperiode 2004-2005 geen gevolgen voor de subsidie van de verenigingen.

Alle adviezen van de commissie werden door de FOV verzameld en grondig geanalyseerd. Rond een aantal onduidelijkheden in de individuele adviezen werd bij de Administratie te rade gegaan voor opheldering.

Landelijke vormingsinstellingen

Gespecialiseerde vormingsinstellingen

Het verdict van de adviescommissie Instellingen over de beleidsplannen van de landelijke vormingsinstellingen liet lang op zich wachten. Het decreet stelt dat die beoordeling binnen de twee maanden na de indiening van het beleidsplan moest gebeuren. In werkelijkheid moesten de organisaties wachten tot eind maart 2004 vooraleer zij de feedback van de adviescommissie kregen. De meeste organisaties hadden hun beleidsplan al zo'n een half jaar daarvoor ingediend. De commissie formuleerde in haar adviezen algemene en concrete vaststellingen. Over de gemiddelde kwaliteit van de plannen was ze gematigd positief. De commissie zag veel plannen als een goede aanzet maar miste vaak nog wat uitwerking. Het werd een zaak van de instellingen om daar bij de opmaak van hun volgend plan rekening mee te houden. De FOV nam samen met de aangesloten gespecialiseerde vormingsinstellingen de kritieken van de adviescommissie grondig door en spoorde de organisaties aan onduidelijkheden of vragen over het advies van de commissie door te geven aan de FOV. Over die punten vond een gesprek plaats tussen de Federatie en de Administratie (zie verder).

Syndicale vorminstellingen, instellingen voor bijzondere doelgroepen, vormingsdiensten voor personen met een handicap

Ook de syndicale vormingsinstellingen en de instellingen voor bijzondere doelgroepen kregen van de adviescommissie Instellingen feedback op hun beleidsplan. Dit gebeurde net als bij de gespecialiseerde vormingsinstellingen door middel van een geschreven document waarin de adviescommissie haar visie op het beleidsplan samenvat. Evenmin als bij de gespecialiseerde vormingsinstellingen bracht de adviescommissie de organisaties onder in vijf categorieën. De FOV besloot daarom met de betrokken organisaties dat het voor de organisaties moeilijk blijft een goede inschatting te maken van de beoordeling.

De Federatie van vormingsdiensten voor personen met een handicap kreeg commentaar op haar plan vanwege de Administratie.

Volkshogescholen

Twaalf van de dertien volkshogescholen ontvingen in april 2004 van de Administratie een beoordeling van hun beleidsplan 2004-2005. De Administratie voerde die beoordeling uit naar aanleiding van haar decretale opdracht om te oordelen over de helderheid, transparantie en realiteitswaarde in samenhang met de financiële ramingen, alsook van de inhoudelijke invulling van de beleidsplannen van de volkshogescholen.

Samen met de volkshogescholen analyseerde de FOV de beoordelingen van de Administratie Cultuur. Er werd vastgesteld dat het oordeel van de Administratie toch vooral op de inhoudelijke invulling van de plannen inging en minder op bijvoorbeeld de financiële invulling. Ook waren de adviezen van de Administratie voor de volkshogescholen nog op een aantal punten onduidelijk. Niettemin achtten de volkshogescholen het positief dat de Administratie een inhoudelijke dialoog met hen wenst aan te gaan.

Iets minder dan twee maanden na het advies van de Administratie ontvingen de volkshogescholen dan het oordeel van de adviescommissie Instellingen. De FOV toetste opnieuw de inhoud van de adviezen aan de meningen en ervaringen van de volkshogescholen. Een meerderheid van de volkshogescholen leek zich in de verstrekte adviezen te kunnen herkennen. Een aantal volkshogescholen vond de teneur van het advies nogal negatief.

Bewegingen

De organisaties die vóór einde 2003 een aanvraagdossier als beweging indienden, konden in aanmerking komen voor een subsidiëring als beweging tijdens de beleidsperiode 2005-2009.

Er werden 52 bewegingsdossiers ingediend waaronder 35 huidige diensten, 2 instellingen en 15 nieuwe bewegingen. 33 lidorganisaties van de FOV bezorgden hun aanvraagdossier voor beweging aan de FOV. Op vraag van de lidorganisaties ging de FOV na of het beleidsplan voldeed aan de decretale vereisten en beoordelingscriteria. De Federatie gaf geen feedback omtrent de inhoudelijke keuzes in de plannen.

In de FOV-werkgroep Bewegingen werd gerapporteerd over algemene bevindingen op basis van de lectuur van de beleidsplannen. Ook werd aandacht besteed aan de samenstelling van de adviescommissie Bewegingen en kregen de lidorganisaties een inventaris met vaststellingen uit de gelezen beleidsplannen (zowel op het inhoudelijk vlak als op vlak van de structuur van de beleidsplannen).

De adviescommissie Bewegingen velde vóór 1 april 2004 in vijf samenkomsten een inhoudelijk en kwalitatief oordeel over de beleidsplannen. De FOV-werkgroep analyseerde de voorontwerpen van de beslissing van de adviescommissie Bewegingen grondig. Ook de beoordeling van de Administratie Cultuur werd onder de loep genomen.

De organisaties kregen vervolgens de kans om verhaal aan te tekenen tegen de gevelde oordelen en konden vóór 15 mei 2004 hun bezwaarschrift indienen. Een aantal lidorganisaties bezorgden hun verhaalschrift aan de FOV en overlegden erover met een FOV-stafmedewerker. Op 18 mei werden al de bezwaarschriften behandeld door de adviescommissie Bewegingen en kregen de organisaties de gelegenheid om gehoord te worden. Tijdens de werkgroep in mei werd informatie uitgewisseld over het verloop van de mondelinge toelichting.

De minister van Cultuur nam de finale beslissing om voor de periode 2005-2009 29 organisaties te subsidiëren als beweging: 17 erkende diensten, 5 diensten met projectsubsidies, 1 erkende instelling voor bijzondere doelgroepen en 6 nieuwe organisaties.

In juni werd door de FOV een aparte bijeenkomst georganiseerd met de organisaties die een negatieve beoordeling kregen en werd gediscussieerd over de gevolgen van de beslissing en de te nemen initiatieven.

- **Vraag- en antwoorddocument Administratie over beleidsplanning**

Halfweg 2004 hadden alle gesubsidieerde sociaal-culturele organisaties bij de overheid een beleidsplan ingediend. Tegen het najaar was ook de beoordeling van de plannen, die in handen was van drie verschillende adviescommissies, voor zowat alle werksoorten achter de rug. Het schriftelijke oordeel dat de organisaties van de commissies ontvingen, biedt een houvast voor de verdere gesubsidieerde werking van de organisaties en voor de aanmaak van het volgende plan. Toch riepen de beoordelingen ook, onvermijdelijk, nieuwe vragen op. Daarom vond op 23 juni een gesprek plaats tussen de FOV, het steunpunt SoCiuS en de Administratie Cultuur. Tijdens dit overleg werden door de Administratie – in naam van de adviescommissies - een reeks vragen beantwoord over de voorbije en toekomstige beoordelingsronde voor de vormingsinstellingen en de verenigingen. Het resultaat van het gesprek waren twee documenten in vraag- en antwoordvorm die pogen opheldering te brengen over de evaluatie van de plannen. De twee documenten werden op de website van de Administratie Cultuur geplaatst. Een derde document, over de beoordeling van de plannen van de bewegingen, werd daar later aan toegevoegd. De documenten zijn ongetwijfeld nuttige en noodzakelijke lectuur voor de organisaties die in de laatste maanden van 2004 een nieuw beleidsplan moesten indienen of dat in de loop van 2005 zullen doen.

- **Personeelsoverdracht naar volkshogescholen in twee fasen**

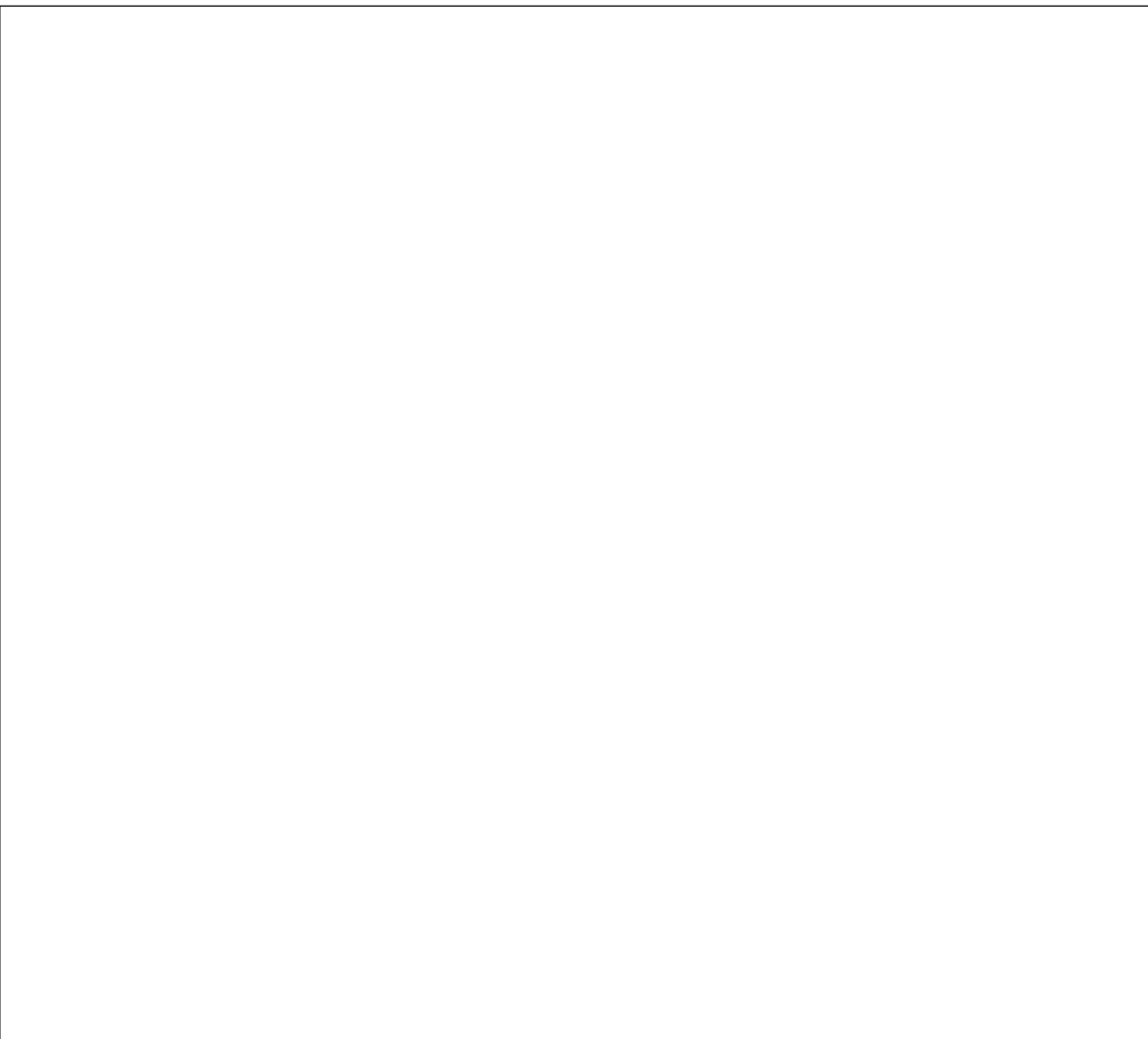
Het waarmaken van de opdrachten van de nieuwe sociaal-culturele volkshogescholen vraagt zonder twijfel een stevige personele inzet. Het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk koos ervoor om het personeel voor de nieuwe werksoort volkshogescholen grotendeels te laten overvloeien uit de zogenaamde “oude” instellingen: de instellingen die opgegaan zijn in de volkshogescholen en de instellingen waarvan de aanvraag als gespecialiseerde vormingsinstelling niet werd goedgekeurd.

De personeelsoverdracht van de instellingen naar de volkshogescholen verliep in twee stappen. De eerste fase vond plaats in 2003. Dat was de fase van de “actieve” overstap van personeel van instellingen naar één of meerdere volkshogescholen. Het ging daarbij telkens om personeelsleden van vormingsinstellingen die ervoor kozen de volkshogeschool mee vorm te geven door er geheel of gedeeltelijk in op te gaan.

De tweede stap in de personeelsoverdracht vond plaats in de eerste jaarhelft van 2004. Tegen 15 januari 2004 moesten alle gesubsidieerde werknemers uit de sociaal-culturele organisaties waarvan de subsidieaanvraag als gespecialiseerde vormingsinstelling werd afgekeurd aan de overheid laten weten waar ze in de toekomst tewerkgesteld wilden worden. Zij deden dat in het kader van de zogenaamde flankerende hertewerkstellingsmaatregelen die toenmalig cultuurminister Van Grembergen noodgedwongen in het leven riep om een sociaal bloedbad te vermijden na zijn vrij drastische subsidiebeslissing voor de gespecialiseerde vormingsinstellingen. Van de 120 gesubsidieerde werknemers uit die organisaties, kozen uiteindelijk slechts een handvol personen voor een overstap naar een volkshogeschool. Een aantal organisaties maakte gebruik van de mogelijkheid om ook binnen andere organisaties

tewerkgesteld te worden. Zo kwam een aantal terecht in verenigingen en steunpunten. De eerste fase van de personeelsoverdracht naar de volkshogescholen bracht dus grotere verschuivingen teweeg dan de tweede fase.

De FOV volgde de twee fasen van de personeelsoverdracht van nabij. De Federatie adviseerde en informeerde daarbij de lidorganisaties over de mogelijkheden en beperkingen bij de overdracht van personeel. Dit gebeurde door gerichte informatieverstrekking in de FOV-werkgroepen, door het ter beschikking stellen van een lijst van organisaties die gevat werden door de hertewerkstellingsmaatregelen en door tal van rechtstreekse contacten met de getroffen instellingen.

- **Brugpensioenregeling**

De drastische beslissing van de minister over de dossiers van de gespecialiseerde vormingsinstellingen (14 instellingen werden vanaf 1 januari 2004 niet langer gesubsidieerd) betekende zonder meer een harde klap voor de sector van de vormingsinstellingen. Om het leed van de gesubsidieerde werknemers in die organisaties te verzachten, werd in het kader van de

zogenaamde flankerende maatregelen ook een brugpensioenregeling voorzien. De invoering van de maatregel, die de vorm van een collectieve arbeidsovereenkomst kreeg, bleek geen sinecure. Voor het afsluiten van de overeenkomst was immers overeenstemming nodig tussen de sociale partners, een bereidheid van de minister van Cultuur om de CAO te financieren en een goedkeuring van de federaal minister van Werk om de regeling uit te voeren. Het stroomlijnen van alle technische en budgettaire details van de overeenkomst nam ongeveer een half jaar in beslag. De FOV zat mee rond de tafel bij de voorbereidende onderhandelingen, niet als rechtstreeks betrokken partij, wel vanuit de rol van spreekbuis van de sociaal-culturele organisaties.

De brugpensioenregeling, zoals ze uiteindelijk eind januari 2004 werd afgerond, betrof een eenmalige operatie die aan de gesubsidieerde werknemers uit de getroffen vormingsinstellingen, die in 2004 55 jaar of ouder zijn, de kans bood van het brugpensioenstelsel te genieten. Om de regeling orthodox te kunnen financieren, was een ingreep in het decreet van 4 april 2003 nodig. Die ingreep kreeg in april een fiat in de Commissie Cultuur van het Vlaams parlement. De goedkeuring door de plenaire zitting van het Vlaams parlement vond plaats in een van de daaropvolgende weken.

- **Samenwerking tussen volkshogescholen en landelijke vormingsinstellingen**

De letter en de geest van het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk gaan uit van een nauwe samenwerking tussen de landelijke vormingsinstellingen en de regionale volkshogescholen. In 2004 kreeg die samenwerking voor het eerst vorm. De organisaties uit de sector kozen ervoor om de samenwerking tussen landelijke instellingen en volkshogescholen op een spontane en ongedwongen manier te laten ontstaan. Beide werksoorten waren er zich immers van bewust dat het zoeken naar goede samenwerkingsvormen tijd zou vergen en dat niet met alle partners terzelfdertijd op een even intensieve manier kan worden samengewerkt.

Om volkshogescholen en landelijke vormingsinstellingen de kans te bieden elkaar goed te leren kennen en informatie te kunnen uitwisselen, nam de FOV zich voor om beide werksoorten zesmaandelijks samen te brengen in een “gemengde” werkgroep. Deze bijeenkomsten, die telkens samen met SoCiuS werden georganiseerd, vonden in 2004 plaats op 27 mei en 28 oktober 2004.

Tijdens de eerste bijeenkomst werd ingegaan op de basisvoorwaarden voor het slagen van een samenwerking tussen volkshogescholen en landelijke vormingsinstellingen. Eveneens werd collectief nagedacht rond welke punten er praktische afspraken kunnen/moeten worden gemaakt bij een samenwerking tussen volkshogescholen en landelijke vormingsinstellingen. Het opmaken van een globale stand van zaken en het doorpraten van een aantal belangrijke elementen bij de samenwerking doorpraten was ook de doelstelling van de tweede samenkomst. Tijdens die tweede bijeenkomst getuigden ook een zestal organisaties, volkshogescholen en instellingen, over hun ervaringen bij de (aanzetten tot) samenwerking.

- **Gegevensregistratie bij de verenigingen**

In opvolging van de bepalingen over het verplichte registratiesysteem, zoals vermeld in het uitvoeringsbesluit bij het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk, boog de FOV-werkgroep Verenigingen zich in 2004 een aantal keer over het vraagstuk van het collectief registreren van bepaalde gegevens. Uit een eerdere behandeling van dit vraagstuk was gebleken dat de elementen die momenteel gezamenlijk door alle verenigingen worden geregistreerd zeer summier zijn. De werkgroep herhaalde dat het plaatsvinden van een vorm van gegevensverzameling zeer belangrijk en noodzakelijk is, maar dat geen complex en uniform systeem mag worden opgelegd. Om die reden vonden de organisaties het aangewezen zelf een voorstel van gegevensregistratie te doen. Dit gebeurde nadat de Administratie Cultuur aan het Steunpunt SoCiuS had gevraagd om een voorstel van registratie van de afdelingswerking uit te werken. SoCiuS klaarde die opdracht op een zestal vergaderingen in overleg met afgevaardigden van de erkende verenigingen. De FOV nam waarnemend aan deze bijeenkomsten deel. In juni 2004 maakte SoCiuS haar eindrapport van deze bijeenkomsten over aan de Administratie.

De precieze invulling van elementen die door alle verenigingen kunnen en/of moeten geregistreerd worden, was en blijft een heikel punt binnen de werksoort. Dat het decreet een aantal zaken "open" laat, wordt door de organisaties niet altijd als een vrijheid ervaren, maar vaak ook als een druk om meer hun bereik en prestaties te bewijzen. Daardoor lijkt het alsof de administratieve verplichtingen van het vorige decreet (kwantitatieve bewijsvoering leveren) vandaag toch behouden blijven en bovendien worden verzwaaard met nieuwe administratieve verplichtingen (beleidsplannen, actualisering van het beleidsplan in jaarplan, jaarverslag, ...). Vraag is hoe deze druk kan weggenomen worden.

- **Problematiek migrantenverenigingen**

Erkenningsnorm

Tot halfweg 2004 gingen de allochtone sociaal-culturele verenigingen ervan uit dat hun subsidiebedrag gedurende de eerste en tweede beleidsperiode jaarlijks aangepast zou worden aan het aantal afdelingen van het voorbije werkjaar, tot op het ogenblik dat de vereniging zelf beschikt over minimaal 50 afdelingen, vereist voor de erkenning. Na verduidelijking van de Administratie in de loop van afgelopen jaar, werd duidelijk dat de plafonnering op 50 afdelingen niet wordt toegepast. Zolang de migrantenvereniging niet voldoet aan de reguliere erkenningsnorm voor de verenigingen (50 afdelingen én minstens 10 afdelingen in drie provincies) zal het subsidiebedrag variëren in functie van het aantal afdelingen in het voorbije jaar. Deze verduidelijking kwam er na een onderhoud tussen de FOV samen met de migrantenverenigingen en de Administratie Cultuur.

Invulling van de aanvullende subsidies (30%-regel)

Volgens artikel 55 § 5 uit het decreet moeten de migrantenverenigingen minstens 30% van de jaarlijkse subsidie extra besteden aan de ondersteuning van de werking van de lokale afdelingen of groepen en moet dit expliciet worden opgenomen in hun jaarplannen als ze gebruik willen maken van een aanvullende subsidie. In 2003 kwamen – na een moeilijke start – het Kabinet, de gemandateerden van de verschillende migrantenverenigingen, de Administratie Cultuur, de FOV en SoCiuS tot een bepaling van het thema waaraan de aanvullende subsidies moeten worden besteed. Minimaal 60% van de bijkomende middelen moet gaan naar kadervorming en/of thematische activiteiten, die vanuit de landelijke vereniging aangeboden worden aan de lokale afdelingen of groepen. De overige 40% moet gaan naar activiteiten met een educatieve of culturele functie. De deelname aan het vormingstraject, begeleid door SoCiuS, vormt een bijkomende verplichting.

Oorspronkelijk was voorgesteld om de 60% - 40% verdeling na verloop van tijd te veranderen. De FOV-werkgroep Migrantenverenigingen ging akkoord met het voorstel van het Kabinet en de Administratie Cultuur de huidige verdeling ook voor het werkjaar 2005 te handhaven.

3.2 Thematische dossiers

- **Memorandum FOV bij de Vlaamse verkiezingen juni 2004**

Op 14 mei formuleerde de Raad van Bestuur het FOV-memorandum ter gelegenheid van de op til zijnde verkiezingen voor een nieuw Vlaams Parlement. In het memorandum werden de 'hot items' voor de FOV op een rijtje gezet. Het ging hierbij om de exacte toepassing van decreten en reglementen, een vraag naar vereenvoudigde regelgeving en naar een nauwkeurige opvolging van het nieuwe decreet. De FOV hield hierbij een pleidooi voor een toepassing van het decreet naar de letter, met respect voor de vastgelegde termijnen en aandacht voor de evaluatie in 2005. De FOV suggereerde de nood aan stabiliteit en focuste voor de komende periode op een deugdelijke beoordelingswijze vanwege de adviescommissies en een afgebakende rol voor de administratie. Ook werd aandacht bepleit voor de gevolgen van het niet langer subsidiëren van organisaties op het nieuwe decreet. De FOV maande de nieuwe regering aan een consistent en gecoördineerd beleid te voeren. De erkenning van de vormingsinstellingen voor het innen van opleidingscheques, de ondersteuning vanwege de Vlaamse Gemeenschap van een statuut voor de vrijwilliger, de blijvende aandacht voor een goed inspraaksysteem binnen de toekomstplannen voor een beter bestuurlijk beleid (BBB) stonden samen met inspanningen voor een EVC-beleid hoog op het verlanglijstje. Tenslotte hield de FOV een pleidooi pro domo: er werd hard geïnsisteerd op een rechtstreekse en tijdige subsidiëring van de enige representatieve belangenorganisatie in de sector.

- **Erkenning van Verworven Competenties: DIVA-stuurgroep**

Het debat over Elders Verworven Competenties (EVC) en het denken in termen van competenties en certificeren staat in de sociaal-culturele volwassenensector zonder twijfel nog in zijn kinderschoenen.

In 2003 werd door SoCiuS op de FOV-werkgroepbijeenkomsten het kader geschetst waarbinnen het EVC-denken plaats vindt, alsook de kansen en bedreigingen ervan voor de sector.

Binnen de FOV-werkgroepen werd de discussie in 2004 verdergezet met een toelichting over het beleidsadvies van de EVC-stuurgroep binnen DIVA (Dienst Informatie Vorming en Afstemming), waar de FOV deel van uitmaakt, over een gemeenschappelijk *format* voor leerbewijzen en portfolio. De lidorganisaties werden door de FOV en SoCiuS opgeroepen deel te nemen aan een ad-hocwerkgroep om te komen tot een standpunt over leerbewijzen en certificaten. In die werkgroep werd gereflecteerd over een haalbare manier om met leerbewijzen om te gaan zonder veel administratieve ballast. De discussie over het omzetten van leerbewijzen in competentiebewijzen en het meten en beoordelen van competenties aan de hand van standaarden werd niet afgerond. De bespreking met de sector wordt voortgezet in 2005.

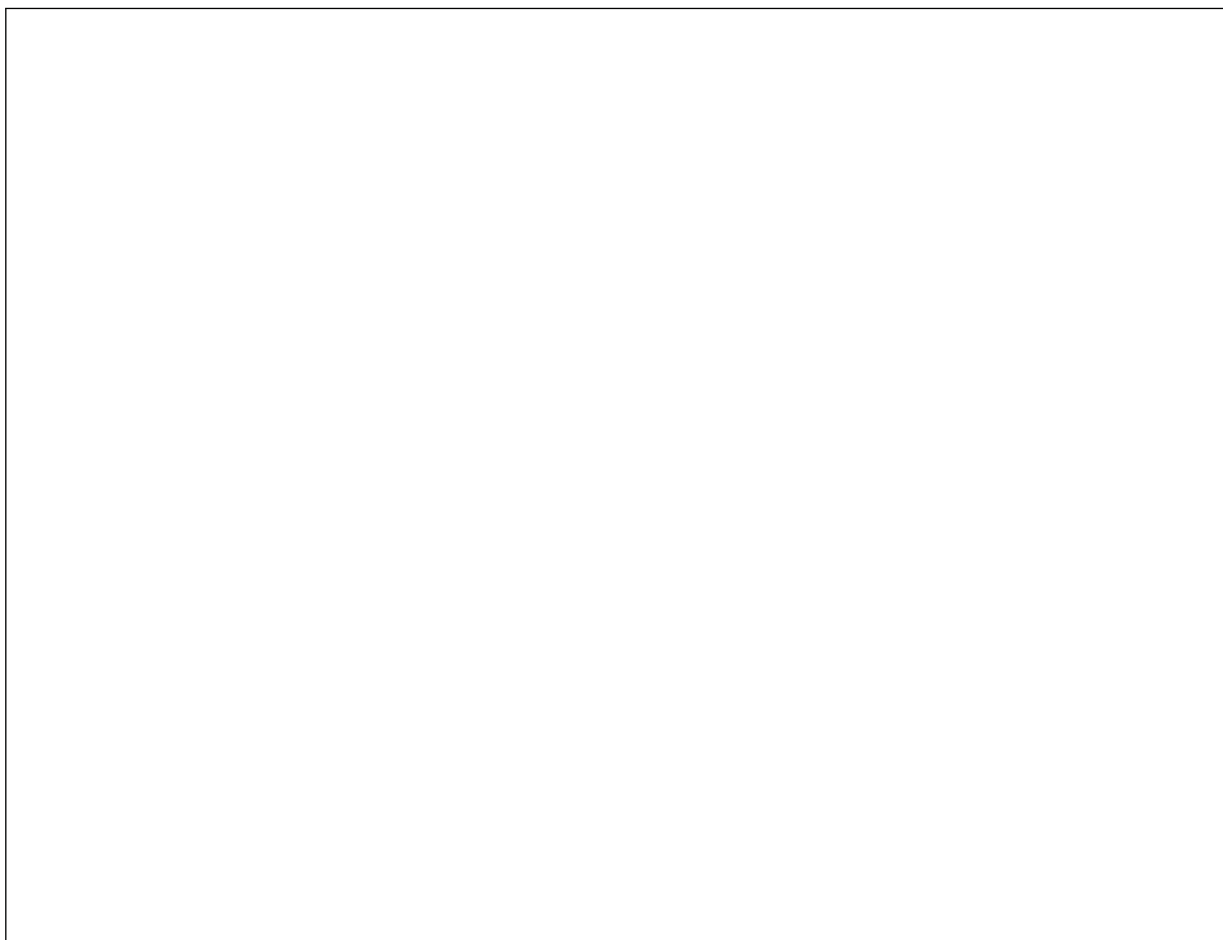
- **Project 'Een veilig gevoel. Laat (het in) de samenleving groeien'**

Het basisidee voor het project 'Een veilig gevoel' ontstond eind 2002. Tal van organisaties en verenigingen – gegroepeerd in de Staten-Generaal van het Middenveld – erkenden de nood om samen het onveiligheidsgevoel als belangrijk maatschappelijk thema te duiden.

De algemene doelstelling van 'Een veilig gevoel' is het beschrijven van de oorzaken van (on)veiligheidsgevoelens aan de hand van een interactieve groepsmethode. Luisteren staat hier centraal. De sociaal-culturele organisaties die deze methodiek wensten te promoten en toe te passen, kregen de kans de werkwijze gratis aan te leren tijdens drie sessies. De FOV organiseerde op 9 juni 2004 één van die bijeenkomsten.

In het najaar 2004 werd het thema, aan de hand van de aangeleerde methodiek, in tal van organisaties opgepakt. Bedoeling is in 2005 uit de groepsgesprekken oplossingen en suggesties te formuleren aan de overheid. De verenigingen en organisaties uit het middenveld zullen hun rol daarin expliciet benoemen. De resultaten van het project moeten de overheden overtuigen en inspireren om gepaste maatregelen te nemen in het maatschappelijk debat rond (on)veiligheid.

De FOV maakt, als kernlid van de Staten-Generaal, deel uit van de stuurgroep die het project in goede (en veilige) banen leidt.

- **Project 'Campagne voor meer democratie'**

De Staten-Generaal van het Middenveld willen met de 'Campagne voor meer democratie' aantonen dat het middenveld functioneert als een hefboom om de democratische krachten in de lokale samenleving zichtbaar te maken en te versterken. Als actief lid van de Staten-Generaal spoorde de FOV in 2004 haar lidorganisaties aan om mee te werken aan dit belangrijk maatschappelijk project.

De campagne, die loopt van het najaar 2005 tot en met oktober 2006, is gericht op alle Vlaamingen. Het brede publiek wordt aangesproken via een in het straatbeeld zichtbare communicatiecampagne. De sociaal-culturele organisaties worden warm gemaakt om op lokaal niveau – straat, wijk, gemeente – initiatieven in samenwerkingsverband op te zetten én zoveel mogelijk bewoners uit te nodigen tot meedoen. Het is de bedoeling zo lokale netwerken te doen ontstaan. Ook de lokale besturen en (kandidaat-)politici worden met gerichte activiteiten betrokken.

Net als in het project 'Een veilig gevoel' participeerde de FOV in 2004 actief aan de eerste stappen van dit project.

- **Reglement Nationale Loterij**

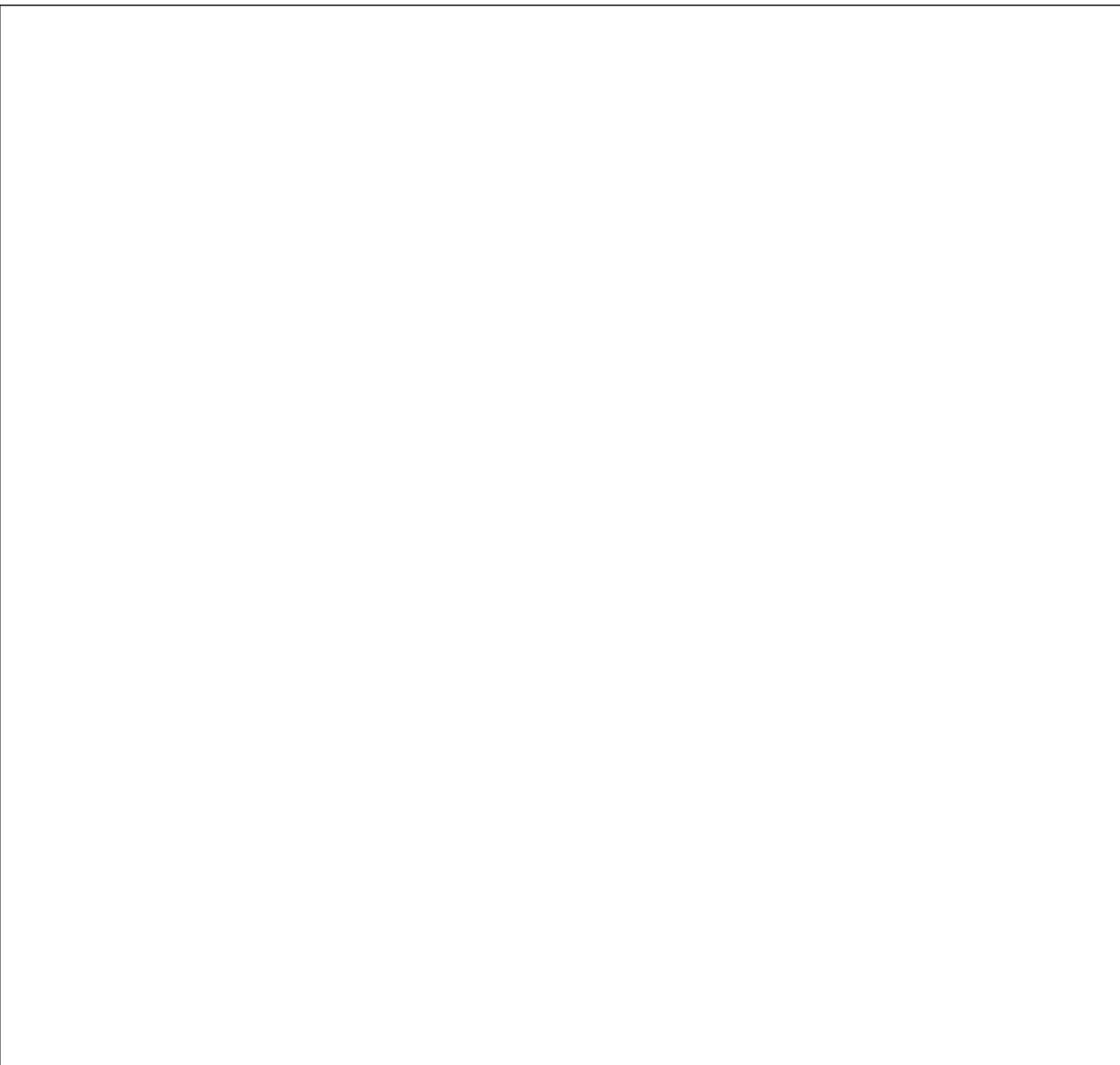
Gedurende vele jaren werd de winst van de Nationale Loterij verdeeld door middel van een betoelaging van waardevolle organisaties en initiatieven. Door het Lambermontakkoord moet de Vlaamse Gemeenschap sinds 2002 zelf zorgen voor die verdeling. In 2002 en 2003 ging het ministerie van Cultuur daarbij voort op het elan van vroeger. Een nieuw subsidiereglement dat eind 2003 door cultuurminister Van Grembergen werd ingevoerd, voorzag vanaf 2004 een heroriëntering van de toelagen. De middelen zouden voortaan vooral worden gegeven aan projecten, zo stelde het nieuwe reglement, al zou de structurele subsidie aan grote culturele organisaties behouden blijven.

Hoewel minister Van Grembergen reeds enige tijd een andere verdeling van de Loterijgelden had aangekondigd, was de komst van het nieuwe reglement toch een verrassing. Het Kabinet publiceerde het nieuwe subsidiereglement immers rond de jaarwende in alle stilte op de website van het ministerie, en dat terwijl de eerste deadlines volgens de nieuwe regeling zich op 1 februari en 1 maart 2004 aankondigden. Over de nieuwe regeling was door de minister ook geen advies gevraagd aan de bevoegde adviesraden.

De FOV reageerde hierop in de pers en stuurde ook aan op een parlementaire vraag over de totstandkoming van de regeling. De minister antwoordde dat in zijn ogen een adviesvraag over het reglement overbodig was daar de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding in het verleden reeds richtinggevende uitspraken had gedaan over de bestemming van de loterijgelden.

Omdat de gesubsidieerde sociaal-culturele organisaties zich niet tevreden stelden met dat antwoord, dienden een handvol sociaal-culturele verenigingen tegen het uitgevaardigde reglement een klacht in bij de Vaste Nationale Cultuurpactcommissie. De FOV ondersteunde hen daarbij. In september 2004 achtte de Cultuurpactcommissie de klacht van de organisaties ontvankelijk en gegrond. De minister kreeg hierop van de Cultuurpactcommissie de aan-

beveling alsnog een advies in te winnen over zijn reglement. In oktober beloofde de minister (ondertussen was dat weer minister Anciaux) in het parlement samen met de adviserende Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding na te gaan of de toepassing van het reglement niet aan een externe instantie moet worden overgelaten. Tegen het eind van 2004 had de Raad echter nog steeds geen officiële adviesvraag van de minister ontvangen.

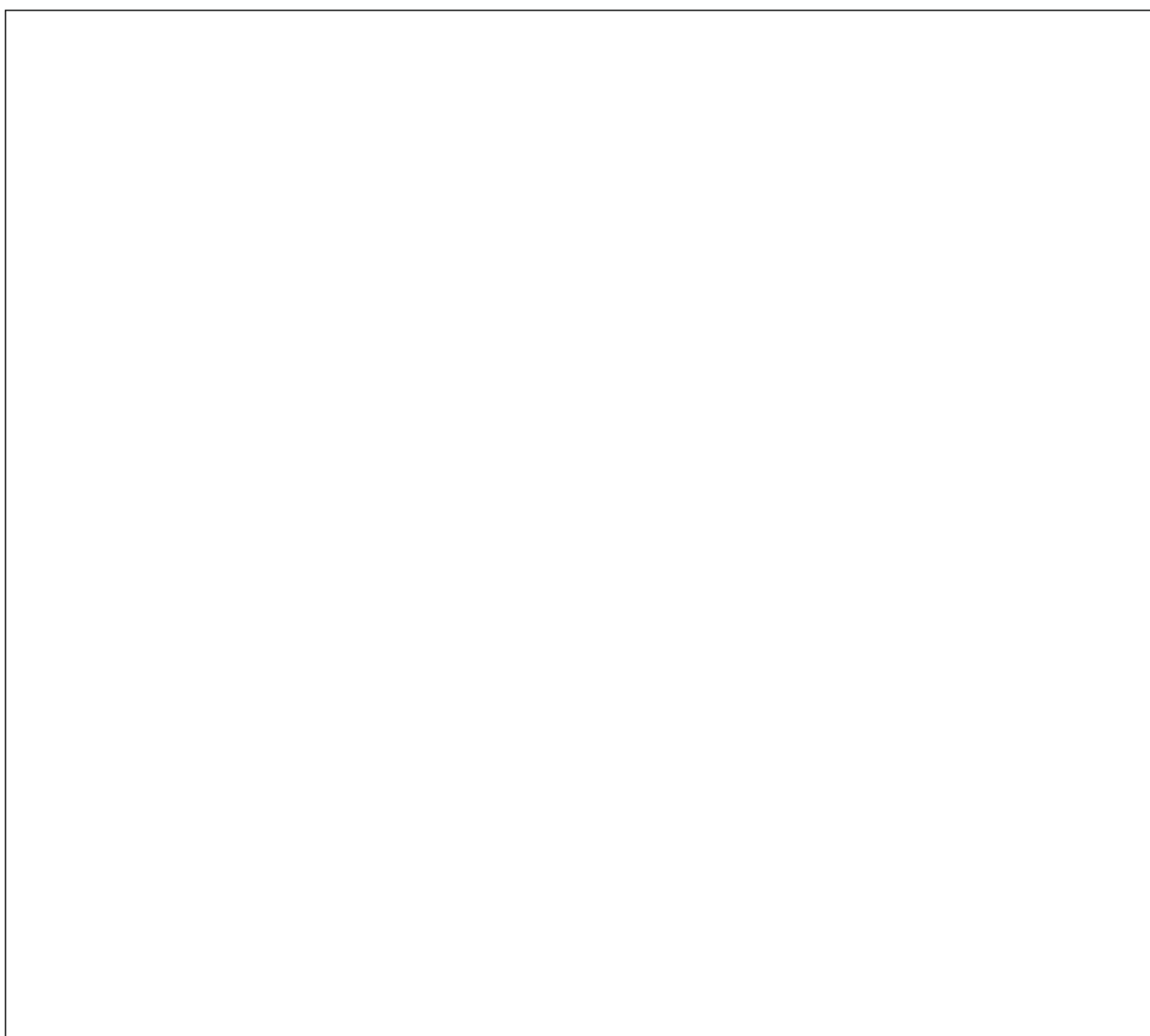

- **Opleidingscheques**

Sinds eind 2003 pleit de FOV ervoor dat de landelijke vormingsinstellingen en de volkshogescholen erkend zouden worden in het systeem van de opleidingscheques voor werknemers. Deze cheques hebben de bedoeling vorming en opleiding voor volwassenen laagdrempelig en toegankelijk(er) te maken, hetgeen in de lijn ligt van de decretale opdrachten van de landelijke vormingsinstellingen en de volkshogescholen. De vraag van de FOV om de instellingen en volkshogescholen te machtigen opleidingscheques te innen, vond begin 2004 gehoor bij cultuurminister Van Grembergen. Op 3 maart 2004 werd zijn officiële vraag daartoe

negatief geadviseerd door het beheerscomité van de VDAB. Tegen dat advies in besloot toenmalig Vlaams minister van Werkgelegenheid Landuyt in april om de landelijke en regionale vormingscentra toch te erkennen. Het ging om een “automatische” erkenning, wat betekent dat de betrokken organisaties geen afzonderlijke aanvragen meer moesten doen. De organisaties traden daarmee in de voetsporen van de andere publieke opleidingsverstrekkers (VDAB-beroepsopleiding, Syntra's en Centra voor Volwassenenonderwijs) die reeds eerder een ambtshalve erkenning kregen. Het werken met de opleidingscheques is sindsdien een groot succes binnen volkshogescholen en landelijke vormingsinstellingen.

Eind 2004 vernam de FOV dat in 2005 een grondige evaluatie zal gebeuren van het systeem van de opleidingscheques. Die evaluatie zou gevolgen kunnen hebben voor de erkenning. Of de erkenningen van de landelijke vormingsinstellingen en de volkshogescholen binnen het systeem van de opleidingscheques in het gedrang komen, is nog niet duidelijk. De FOV zal in elk geval hard blijven(d) ijveren voor de erkenning.

- **Provinciaal cultuurbeleid**

In januari 2004 werd door de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP) een standpunttekst uitgebracht met als titel: 'Aanzet tot een nieuw aanpak in een nieuw landschap'. Dit standpunt omvatte richtlijnen voor de verschillende provincies die uitgedaagd werden om hun provinciale subsidiereglementen voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk te herzien.

De Raad van Bestuur van de FOV besliste om de discussie over de aanpassing van de provinciale subsidiereglementen afgestemd op het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk, werksoortelijk op te nemen. De VVP-nota werd aan de lidorganisaties bezorgd en in de FOV-werkgroepen besproken.

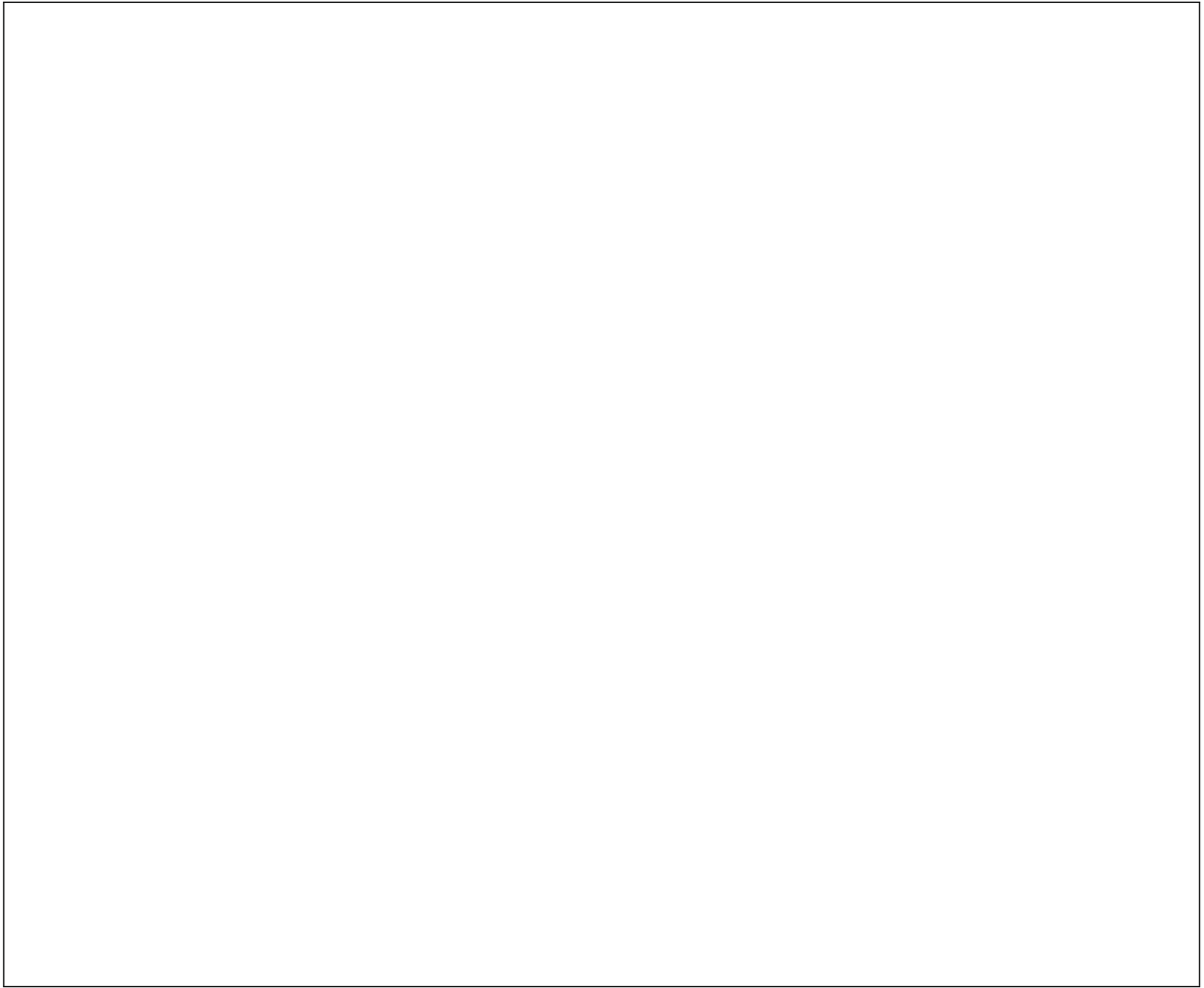
Er werd ook gevraagd aan de personen die namens de FOV-lidorganisaties betrokken zijn bij of participeren aan de provinciale beleidsvoering een stand van zaken te geven. Uit de toelichting bleek dat niet in alle provincies de aanpassing van de reglementen met dezelfde snelheid verliep en niet alle werksoorten door de verschillende provincies op eenzelfde manier werden behandeld.

Op de Algemene Vergadering van de FOV in het voorjaar van 2004 was het provinciaal cultuurbeleid een apart agendapunt. De FOV-lidorganisaties werden er geïnformeerd over de actuele ontwikkelingen in de verschillende provincies en kregen de gelegenheid hierover van gedachten te wisselen.

Omdat enerzijds de provincies met de komst van het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk voor nieuwe uitdagingen komen te staan en anderzijds organisaties steeds meer genooddaakt zijn bijkomende middelen te zoeken, wil de FOV dit debat van nabij verder opvolgen. Door de stafleden werd een beknopt onderzoek gestart naar de provinciale beleidsintenties voor de sociaal-culturele volwassenensector.

- **Onderhandelingen banksector**

In de loop van 2004 had een FOV-delegatie meerdere contacten met de Belgische Vereniging van Banken over de gerezen problemen in de verenigingssector. In het kader van een Europese richtlijn ter bestrijding van fiscale criminaliteit werden de Belgische banken immers verplicht hun rekeninghouders te identificeren. Dit ging in meerdere banken gepaard met een immense administratieve rompslomp voor rekeninghouders die een lokale vereniging representeerden. Dit was dus ook het geval voor talrijke afdelingen en groepen van de erkende sociaal-culturele verenigingen. In overleg met de federatie van de banken werd gepoogd deze rompslomp te beperken. Het overleg werd door enige verdeeldheid tussen de banken in 2004 niet gefinaliseerd. Over een concreet voorstel van wijze van identificeren via de landelijke secretariaten van de verenigingen en over een eenvoudig registratieformulier werd nog geen overeenstemming bereikt.

4 EXTERNE CONTACTEN, OVERLEG- EN INSPRAAKORGANEN

- **Adviesorganen**

De FOV is via haar directeur vertegenwoordigd in de Raad voor Cultuur en de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding. Alhoewel deze mandaten naar de letter een strikt persoonlijke aangelegenheid zijn, betekent dit naar de geest toch dat een aantal FOV-bekommernissen in het advieswerk aan de minister van Cultuur en aan de leden van het Vlaams parlement kunnen opgenomen worden. De Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding adviseert, mede op basis van voorbereidende werkzaamheden binnen de Commissie Volksontwikkeling (sociaal-cultureel werk) over alle beleidsvoorstellen die de Vlaamse regering over deze sector formuleert. Ook over de begrotingspolitiek spreekt de Raad zich uit. In de loop van 2004 werd ook advieswerk geleverd over de beleidsnota Cultuur 2004-2009. De Raad formuleerde ook een memorandum voor de nieuwe regering. De Raad voor Cultuur, die een bescheiden werking kent, beperkte zich grotendeels tot het formuleren van een overkoepelend memorandum en het houden van een bescheiden zoektocht naar de hete culturele hangijzers waarrond zou kunnen geadviseerd worden. De Raad werd ook uitgedaagd zich uit te spreken over de beleidsnota van minister Anciaux en meer in het bijzonder over zijn plannen met de culturele industrieën.

- **Kerngroep Staten-Generaal van het Middenveld**

Van bij de aanvang speelt de FOV een belangrijke rol in de Staten-Generaal van het middenveld. De FOV probeert er samen met talloze organisaties krachtadige acties te ontwikkelen die het middenveld, dus ook het sociaal-culturele middenveld, in de maatschappelijke focus plaatsen. Vooral naar beleidsvoerders is het wenselijk regelmatig te wijzen op de mobilisatiekracht die van het middenveld uitgaat om diverse maatschappelijke uitdagingen en problemen op te pakken. De FOV is vertegenwoordigd in de Kerngroep van de Staten-Generaal naast ACW, Vlaams ABVV, ACLVB, ACV, Bond Beter Leefmilieu, Christelijke Mutualiteiten, 11.11.11 - koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging, Gezinsbond, Vlaamse Jeugdraad, Forum voor Etnisch Culturele Minderheden, Socialistische Mutualiteiten, Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen. Alhoewel de FOV haar hele achterban representeert zijn een aantal lidorganisaties ook nog eens afzonderlijk aangesloten bij het bewust niet formeel-gestructureerd samenwerkingsverband. De Staten-Generaal ontwikkelden in de loop van 2004 een aantal concrete acties.

Begin april 2004 brachten de Staten-Generaal van het Middenveld een memorandum uit aan de nieuwe Vlaamse regering. Het memorandum maakt aan de hand van 10 onderwerpen en 25 concrete voorstellen duidelijk wat het middenveld van de nieuwe regeringsploeg verwacht. De onderwerpen zijn o.a. een stimulerende regelgeving die continuïteit garandeert, de erkenning van competenties verworven in het verenigingsleven, een maatschappelijke dialoog over veiligheid, oog voor diversiteit, een (meer) sociale economie en een sociaal Europa.

Het memorandum van de Staten-Generaal kwam tot stand tijdens een tijdens een forumbijeenkomst met alle lidorganisaties begin 2004.

De Staten-Generaal hadden ook aandacht voor de bestuurlijke vernieuwing die zich bij de Vlaamse overheid voltrekt. Daarbij ging extra aandacht naar de vertegenwoordiging van het middenveld in de adviesraden en de IVA's en EVA's (intern en extern verzelfstandigde agentschappen) en naar een standpuntbepaling over de concrete invulling per beleidsdomein. De Staten-Generaal van het Middenveld toonden zich niet onverdeeld gelukkig met het voorstel van besluit tot de oprichting van een intern verzelfstandigd agentschap Sociaal-Cultureel Werk, dat in de toekomst het beleid inzake sociaal-cultureel werk voor de volwassenen en voor de jeugd moet vorm geven. De Staten-Generaal pleitten ervoor dat het agentschap zich zou laten bijstaan door een raadgevend comité. Bovendien werd in een standpunt gevraagd dat de taakstelling van het agentschap strikt wordt afgelijnd.

In het najaar startten de Staten-Generaal met een groots project voor meer democratie. In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 wordt een grote campagne opgezet, waarbij de hele bevolking zal worden uitgedaagd mee vorm te geven aan de uitbouw van de lokale leefgemeenschap. Dit gaat gepaard met een communicatiecampagne en een resem activiteiten over het hele Vlaamse land. De zetelende en kandiderende gemeenteraadsleden zullen via een oproep uitgenodigd worden een pleidooi voor meer betrokkenheid van alle burgers bij de lokale beleidsvoering te onderschrijven. Expliciete aandacht voor een samenleving die de grote diversiteit binnen de bevolking valoriseert staat hierbij voorop. De FOV speelt samen met een groot aantal aangesloten organisaties een grote rol bij de uitwerking van dit project. Ook in het project *veiligheid* (zie elders) speelde de FOV een grote rol.

Begin 2004 werd een website voor de Staten-Generaal van het Middenveld in het leven geroepen. De website (www.middenveld.org) heeft als bedoeling algemene en actuele informatie te verschaffen over de Staten-Generaal. Het ontwerp van de website gebeurde door een externe firma die daarin werd gecoacht door de FOV.

Voor het project 'Een veilig gevoel' werd door de FOV een aparte website aangemaakt. Www.veiliggevoel.be was in de eerste plaats bedoeld als de webplaats om de eerste informatie over het project te verspreiden.

- **Overleg FOV-SoCiuS-VMC-SAMV-Forum over migrantenfederaties**

Steunpunten en belangenbehartigers moeten hun taken en opdrachten rond het allochtoon verenigingsleven beter op elkaar afstemmen. Dat was één van de adviezen die door de ICEM-werkgroep (Interdepartementale Commissie Etnisch-culturele Minderheden) werd geformuleerd in het kader van de voorbereiding van een nieuw strategisch plan minderhedenbeleid. Vier steunpunten vonden elkaar reeds eerder in een periodiek overleg: het Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk, het Vlaams Minderhedenforum, het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen en het Forum van Etnisch-Culturele Minderheden. Vanaf september 2003 zat ook de FOV mee met hen rond de tafel. De bijeenkomsten in 2004 waren vooral gewijd aan het uitwisselen van informatie over de verschillende initiatieven die de steunpunten en de belangenorganisatie met betrekking tot het allochtoon verenigingsleven nemen.

- **Intersectorale Werkgroep Auteurswetgeving (IWA)**

Intersectorale Werkgroep Auteurswetgeving

In december 2001 verhoogde de beheersvennootschap SABAM zonder enige aanleiding of overleg haar tarifiering. Dit zette nogal wat kwaad bloed bij culturele organisaties die omwille van hun activiteiten vaak onderworpen zijn aan het betalen van auteursrechten. Samen met andere sectoren drong de FOV daarom bij SABAM aan op een overleg over de tarieven en over de manier waarop auteursrechten worden geïnd. De onderhandelingen hierover leidden tot een aanvaardbaar compromis. De betrokken sectoren besloten daarop om samen, onder de noemer van Intersectorale Werkgroep Auteurswetgeving, de dialoog met de beheersvennootschappen te onderhouden en elkaar onderling te versterken in andere auteursrechtelijke dossiers. Tot op vandaag tracht de intersectorale werkgroep met regelmaat samen te komen en informatie, ervaringen en standpunten uit te wisselen over thema's in en rond de auteurswetgeving.

Een nieuw akkoord over billijke vergoeding

In Europa moet voor het spelen van muziek in openbare plaatsen een extra heffing of "billijke vergoeding" worden betaald. Deze heffing is bedoeld voor de vergoeding van uitvoerende artiesten en muziekproducenten en komt boven op de bestaande SABAM-vergoeding voor auteurs en componisten. De plicht tot het betalen van de billijke vergoeding vindt zijn oorsprong in artikel 8.2 van een Europese richtlijn van 19 november 1992.

Sinds de invoering van de billijke vergoeding in België is er discussie omtrent de tarifiering. Het eerste akkoord tussen de beheersvennootschappen en de sociaal-culturele sector werd op 5 november 2001 bereikt. De overeenkomst werd afgesloten voor een bepaalde duur. De herziening moest gebeuren vóór 31 december 2004.

Naar aanleiding van de herziening van de akkoorden stelden de beheersvennootschappen medio 2004 een verhoging van de tarieven voor. De reactie van de brede sociaal-culturele sector was unaniem: verhogingen worden niet aanvaard. Na maanden onderhandelen werd op woensdag 15 december 2004 in de bevoegde 'Paritaire Commissie artikel 42' een beslissing voor de sociaal-culturele sector genomen. Van 1 januari 2005 tot 31 december 2006 worden de tarieven billijke vergoeding niet verhoogd, wel geïndexeerd.

Het Vlaamse regeerakkoord over billijke vergoeding

De sociaal-culturele sector ijvert reeds jaren voor 'billijke' tarieven en een goed inningsstelsel. De vermelding van deze problematiek in het Vlaams regeerakkoord kon dan ook op veel instemming rekenen. Over de heffing schrijft het regeerakkoord: "De Vlaamse overheid zal de billijke vergoeding financieel en administratief ten laste nemen en onderhandelt de financiering van een vrijstellingsregeling inzake auteursrechten voor socio-culturele verenigingen." Daarnaast vraagt de Vlaamse regering een "transparante en correcte prijszetting voor wie rechten moet betalen", een "heldere betaling aan auteurs en kunstenaars/artiesten" en de "controle op de beheersvennootschappen, zowel bij de omzetting van EU-richtlijnen

als bij andere wijzigingen aan de regels". In een brief gericht aan cultuurminister Bert Anciaux onderscheef de Intersectorale Werkgroep deze intenties en bood ze er in de mate van het mogelijke haar medewerking voor aan.

De mediaberichten schiepen in het najaar van 2004 evenwel onduidelijkheid omtrent de draagwijdte van de passus over de billijke vergoeding. Het lijkt erop dat de Vlaamse overheid niet over de budgettaire mogelijkheden beschikt om uitvoering te geven aan het regeerakkoord.

Europese Richtlijn Auteurswetgeving

De Europese Richtlijn over de auteurswetgeving moest voor eind 2002 worden geïmplementeerd in de Belgische wetgeving. Vanuit de brede sociaal-culturele sector kunnen veel vragen worden gesteld bij de huidige auteurswetgeving. De Intersectorale Werkgroep Auteursrechten nam daarom in 2003 de verplichte aanpassing van de auteurswetgeving te baat om na te gaan welke uitzonderingsregels in de Richtlijn Europese zouden moeten gelden voor de sociaal-culturele sector. Zo suggereerde de werkgroep de uitbreiding van de uitzonderingsmaatregelen voor het onderwijs tot elke vorm van educatie, zodat de cursussen die de sociaal-culturele sector organiseert, ontsnappen aan de bureaucratische implicaties van de auteurswetgeving. Deze en andere suggesties werden in 2003 als amendement bij de (aanpassing van) de auteurswet ingediend. De aanpassing van de wet stakte echter wegens het al te grote aantal ingediende amendementen en het aantreden van een nieuwe federale regering. In het najaar 2004 werd een nieuw wetsontwerp ingediend. De werkgroep maakte van deze gelegenheid gebruik om haar suggesties opnieuw als amendement in te dienen. De federale regering slaagde er evenwel niet in om het dossier in het Parlement gerealiseerd te krijgen.

- **Werk- en denktank EVC-project 'Bestuursvrijwilligers'**

Om het DIVA-pilootproject 'EVC voor bestuursvrijwilligers' in goede banen te leiden, werd door de projectpromotoren SoCiuS en het Steunpunt voor Vrijwilligerswerk een werk- en denktank opgericht. Reflectie, opvolging en intersectorale inbreng waren de doelstellingen van de werk- en denktank die in 2004 acht keer vergaderde. De werk- en denktank bestond uit vertegenwoordigers van de verschillende betrokken sectoren en uit experts die werden gecontacteerd voor hun deskundigheid omtrent EVC of ervaring met eerdere EVC-projecten. In de werk- en denktank vertegenwoordigde de FOV het sociaal-cultureel volwassenenwerk samen met één van haar lidorganisaties, de KAV.

In het kader van de themagroep '(H)erkenning van levensbrede competenties van bestuursvrijwilligers', die in de schoot van SoCiuS werd opgericht in november 2002, was reeds een aanzet gegeven om de competenties van bestuursvrijwilligers in kaart te brengen.

Het ontwerp van dit competentieprofiel werd als basis gebruikt voor verdere besprekingen in de werk- en denktank. In een tijdsspanne van tien maanden werden de twee sporen van het project uitgewerkt: enerzijds de ontwikkeling van een instrument en een methodiek die individuele vrijwilligers toelaat hun eigen portfolio samen te stellen, anderzijds de toetsing of een

volledige EVC-procedure opportuun wordt geacht door de diverse doelgroepen, met name vrijwilligers, organisaties, koepels, relevante derden uit andere maatschappelijke domeinen. Het portfolio als instrument werd door bestuursvrijwilligers uit diverse sectoren getest en geëvalueerd. De portfoliomethode werd begeleid door Vormingplus Antwerpen. Door de samenkomsten met de werk- en denktank werd een platform gecreëerd om de kansen, bedreigingen en mogelijkheden van EVC voor de sociaal-culturele sector in kaart te brengen en beleidsaanbevelingen te formuleren.

- **DIVA-stuurgroep over EVC**

De stuurgroep EVC van de DIVA omvat een aantal initiatieven waar de sociaal-culturele sector rechtstreeks of vanop een afstand bij betrokken is. Om die reden participeert de FOV aan de stuurgroep en tracht in de verschillende dossiers de positie van het sociaal-cultureel volwassenenwerk te verduidelijken en te verdedigen.

De stuurgroep EVC had in 2004 de opdracht een beleidsadvies EVC met als titel: 'Naar een gemeenschappelijk beleid inzake portfolio, leerbewijzen en competentiebewijzen' aan te maken voor de Vlaamse regering. Daarom ging de stuurgroep op zoek naar manieren om klaarheid te scheppen in de verzameling van 'EVC-bewijsstukken' die in de volwasseneneducatie worden gehanteerd: leerbewijs, competentiebewijs en kwalificatie.

Voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk overheerst de vraag of er wel competentiebewijzen kunnen worden afgeleverd omdat het geleerde getoetst dient te worden aan autonome standaarden zonder civiel effect. De FOV nam in deze discussie nog geen definitieve positie in omdat de mogelijkheden eerst met de sector moeten worden besproken.

Het decreet betreffende de 'Titel van beroepsbekwaamheid' maakte ook deel uit van de agenda van de EVC-stuurgroep in 2004. Het decreet kwam tot stand onder de bevoegdheid van Renaat Landuyt (Minister vice-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme). Het maakt de weg vrij voor werknemers of werkzoekenden om verworven competenties te laten erkennen in functie van een bepaald beroep of specialisatie. De nieuwe regelgeving neemt hiervoor een 15-tal beroepen in het vizier. Het uitvoeringsbesluit bij het decreet wordt in het voorjaar 2005 verwacht. De sociaal-culturele sector voelt zich niet onmiddellijk aangesproken door dit decreet daar het in de eerste plaats gaat om EVC-procedures voor het erkennen van beroepsgerichte competenties en niet om het erkennen van sleutelcompetenties.

In mei 2004 boog de stuurgroep zich over de tussentijdse evaluatie van een tweede ronde van de EVC-pilootprojecten. Het vierde project handelde over competenties van bestuursvrijwilligers (Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk). De FOV nam als lid van de stuurgroep deel aan de voorbereidingen van het evalueren en het beoordelen van de projecten. De beleidsadviezen die in deze projecten werden geformuleerd, werden door de stuurgroep gebundeld en bezorgd aan de Vlaamse regering.

Voorts vervulde de stuurgroep ook de opdracht van de Vlaamse regering om een kader voor kwaliteitsborging voor EVC-procedures uit te werken. Hierover wisselden de leden van de stuurgroep van gedachten op basis van een reeds bestaande nota uitgewerkt door de DIVA-projectgroep Modularisering. De EVC-stuurgroep nam de beslissing om na te gaan of er gemeenschappelijke troeven zijn voor het uitwerken van een kwaliteitsborgingsysteem binnen EVC-trajecten en modulaire opleidingen. In functie van deze beslissing werd een ad-hoc-werkgroep opgericht met afgevaardigden van de EVC-stuurgroep en van de DIVA-projectgroep Modularisering. De ad-hocwerkgroep bereidde een ontwerptekst 'Naar een gemeenschappelijk kader voor kwaliteitsborging en kwaliteitsverbetering van EVC-trajecten en opleidingen' voor. De EVC-stuurgroep besliste in november over deze tekst. De nota, geschreven op maat van de formele opleidingsverstrekkers en in functie van modularisering en de uitwisselbaarheid van bewijzen, leverde een aantal onduidelijkheden op voor het sociaal-cultureel vormingswerk dat niet de traditie heeft van het afleveren van certificaten of kwalificaties. De stuurgroep besloot de afgewerkte nota inzake kwaliteitsborging samen met het beleidsadvies voor het leerbewijs en portfolio aan de Vlaamse regering te bezorgen met de uitdrukkelijke vermelding dat beide nota's apart dienden te worden behandeld. Het beleidsadvies voor het leerbewijs en portfolio geeft immers aanbevelingen voor een EVC-traject, terwijl de nota kwaliteitsborging het kader geeft voor de realisatie van het civiele effect van EVC.

- **Basiseducatie**

De FOV probeert in een aantal aanverwante sectoren een beperkte rol te spelen. Dit gebeurt vanuit de overweging dat bepaalde beleidsontwikkelingen in de onderwijs- en welzijnssector in enige mate raakpunten (kunnen) hebben voor onze sector. Dit is zeker het geval voor de basiseducatie. Een beperkt engagement is opgenomen in de beleidsorganen van het Vlaams Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie (VOCB), het Centrum Basiseducatie Gent en de Raad voor Volwassenenonderwijs van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR). In de drie gevallen representeert de FOV-vertegenwoordig(st)er de sociaal-culturele sector. In het decreet voor de basiseducatie is voor onze sector een expliciete aanwezigheid vastgelegd.

Algemene Vergadering Vlaams Ondersteuningscentrum Basiseducatie

Op de Algemene Vergadering van het VOCB in februari 2004 werd naast het formeel goedkeuren van de afrekening, de balans 2003 en de begroting van 2004 het stappenplan toegelicht voor de opmaak van het VOCB-beleidsplan.

Aan de leden van de Algemene Vergadering werd de vraag gesteld om te participeren aan twee beleidsdagen die het VOCB organiseerde met zijn bestuurders en medewerkers. Op de beleidsdag van 20 april nam de FOV, samen met SoCiuS, de rol van observator op. De beleidsdag werd afgesloten met een overzicht van mogelijke scenario's voor de toekomst van het VOCB.

De Algemene Vergadering van september 2004 nam de ontwerpversie van het beleidsplan 2004-2008 onder de loep en kreeg een zicht op het tijdschema van het VOCB om het beleidsplan tot een goed einde te brengen.

Leerpunt

De participatie in Leerpunt, het Gentse Centrum voor basiseducatie laat toe te focussen op de mogelijke doorstroming van cursisten naar de sociaal-culturele sector. De geplande beleidskeuze voor 'verschooling' van de basiseducatie creëert een mogelijke uitstoot in het aanbod. Het is zeer de vraag of het sociaal-cultureel werk de belangstelling voor het aanbod *maatschappelijke oriëntatie* binnen de basiseducatie wenst over te nemen. In het kader van een oriëntatie op nieuwe (laaggeschoolde) doelgroepen is dit een serieuze uitdaging. Ook de financiering via een specifiek enveloppensysteem, de invulling van de inspectie en de positionering binnen het volwassenenonderwijs van de basiseducatie bieden relevante aanknopingspunten voor onze sector.

In de Raad voor Volwassenenonderwijs wordt geparticipeerd met een mandaat vanuit de Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding. De participatie aan deze Raad geeft een directe inkijk in het onderwijsgebeuren. Onderwijs, beroepsopleiding en (sociaal-culturele) vorming komen de laatste jaren steeds nadrukkelijker in elkaars vaarwater. Het is dan ook verhelderend de besluitvorming ter voorbereiding van adviezen over hete onderwijsijzers van aan de kantlijn, maar toch van op de eerste rij te kunnen meemaken. In 2004 bracht de Raad voor Volwassenenonderwijs onder andere adviezen uit over de Huizen van het Nederlands, de gewenste ontwikkelingen in de basiseducatie, de modularisering van het volwassenenonderwijs, EVC en volwassenenonderwijs, een nieuw decreet voor het volwassenenonderwijs, een memorandum aan de Vlaamse regering, een advies over de beleidsnota onderwijs en vorming 2004-2009. Ook de oudereneducatie kwam er aan bod.

- **Samenlevingsopbouw**

Ook binnen de welzijnssector heeft de FOV een inkijk. Deze sector, die oorspronkelijk tot het sociaal-cultureel werk behoorde, wordt sedert de inpassing in het welzijnswerk geconfronteerd met een zoektocht naar een zuivere positie binnen het welzijnslandschap. In het voorbije jaar werd de discussie gevoerd over een wenselijke alliantie van de samenlevingsopbouw met het integratiewerk. Nog later, bij het aantreden van de nieuwe regering werd gezocht naar mogelijke dwarsverbindingen met initiatieven van verenigingen waar armen het woord voeren. De FOV werd bij het steunpunt Viboso een paar keer betrokken voor overleg rond de toekomstige profilering van de sector. Ook de praktijk van steunpunt en belangenbehartiger was voorwerp van informatie en overleg.

De participatie aan de beleidsorganen van het Regionaal Instituut voor de Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen geeft inkijk in de typische elementen van beleidsvoering in de welzijnssector. Ook daar wordt gewerkt met een systeem van enveloppenfinanciering. Ook de verplichte uitwerking van een kwaliteitszorgsysteem (op basis van een kwaliteitshandboek) geeft inspiratie voor een toetsing van de beleidskeuzen in de sociaal-culturele sector.

- **Raad van Beheer Steunpunt Vrijwilligers**

Op de bijeenkomsten van de Raad van Bestuur van het Steunpunt stonden onder meer de EVC-problematiek, de Hoge Raad voor Vrijwilligers en de publicatie 'Vrijwilligerswerk & Verzekeringen' op de agenda. Het thema verzekeringen werd door het Steunpunt uitgekozen als thema voor de jaarlijkse studiedag tijdens de Week van de Vrijwilliger in 2005. Daarnaast trad het Steunpunt als projectpromotor op voor het pilootproject 'EVC-procedure voor bestuursvrijwilligers binnen lokale groepen van verenigingen in het Maatschappelijk Middenveld'.

- **Werkgroep provincie Vlaams-Brabant**

In het najaar van 2003 startte de provinciale overheid van Vlaams-Brabant met de voorbereiding van een aantal nieuwe provinciale subsidiereglementen voor de sociaal-culturele sector. De inhoudelijke voorbereiding hiervan gebeurde in een werkgroep. De FOV nam deel aan deze werkgroep die als doelstelling had vorm te geven aan de ontwerpreglementen voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk binnen de provincie. Twee bijeenkomsten eind 2003 en één bijeenkomst begin 2004 had de werkgroep nodig om een voorstel van subsidiereglementen te overdenken. In april 2004 werden de ontwerpreglementen afgewerkt en snel daarna goedgekeurd door de provincieraad.

- **Adviescommissie 'projectsubsidie streekgericht bibliotheekbeleid' Vlaams-Brabant**

Het decreet lokaal cultuurbeleid laat de provincie toe om een meer dynamisch streekgericht bibliotheekbeleid te voeren. De provincie Vlaams-Brabant speelt op die mogelijkheid in met een nieuw subsidiereglement voor het streekgericht bibliotheekbeleid. Het reglement is bedoeld voor projecten van een erkende openbare bibliotheek uit Vlaams-Brabant samen met één of meerdere andere bibliotheken of met een andere (sociaal-culturele) organisatie. Kruisbestuivingen tussen bibliotheken en sociaal-culturele organisaties behoren dus expliciet tot de doelstellingen van dit reglement. Om die reden werd aan de FOV gevraagd mee te participeren in de adviescommissie die de aanvraagdossiers voor dit reglement beoordeelt. De adviescommissie kwam in 2004 twee maal samen en adviseerde op deze bijeenkomsten over in het totaal negen dossiers.

5 VOORBEREIDING FOV-BELEIDSPLAN 2006-2009

- **Zelfevaluatie**

De FOV is midden 2004 gestart met de voorbereiding van haar beleidsplan voor de periode 2006-2009. In een eerste fase werd aandacht besteed aan een zelfevaluatieproces van de FOV aan de hand van het Kwaliscoopmodel van Kwasimodo.

Het zelfevaluatieproces werd binnen de FOV op twee niveaus uitgevoerd. Eerst op het niveau van de stafleden, zowel de educatieve als de administratieve, die in vier bijeenkomsten tussen de maanden maart en mei 2004 de FOV hebben doorgelicht. De vier bijeenkomsten werden door de stafleden individueel voorbereid door het invullen van de Kwaliscoopvragenlijsten die betrekking hebben op alle aspecten van de werking van de organisatie.

Na de zelfevaluatie op stafniveau deed in juni door de Raad van Bestuur een uitspraak over vier van de dertien beleidsdomeinen die Kwaliscoop onderscheidt ('beleid en strategie', 'bestuur en beheer', 'klantgericht aanbod' en 'financieel aanbod'). De Raad van Bestuur ging niet in op de overige negen gebieden omdat deze meer betrekking hebben op aspecten van de organisatie waar de bestuurders geen link mee hebben en/of geen zicht op hebben.

De conclusies van de beide evaluaties - door de stafleden en door de Raad van Bestuur - lagen in dezelfde lijn en werden samengevat in een zelfevaluatie-rapport. Aan de hand van dit zelfevaluatie-rapport werden op een stafweedaagse in augustus 2004 een aantal verbeterprojecten voorgesteld.

Naast het proces van zelfevaluatie in de aanloop van het nieuwe beleidsplan voert de FOV ook elk jaar een evaluatie uit van haar interne werkgroepen en bestuursorganen. De werking van de werkgroepen (vergadertechnisch, inhoudelijk, ...) werd in 2004 uitzonderlijk niet opgenomen in de werkgroepen zelf, daar in 2005 een grondige en algemene evaluatie van de werking van de Federatie plaats vindt bij de lidorganisaties.

De evaluatie van de werking van het Dagelijks Bestuur en de Raad van Bestuur vond plaats op de respectieve bijeenkomsten van december 2004 en januari 2005. De resultaten hiervan worden door de stafmedewerkers meegenomen in de planning en voorbereiding van de bestuurswerkzaamheden in 2005.

- **Behoeftedetectie**

In een tweede luik binnen de voorbereiding van het nieuwe beleidsplan werd bij de FOV-lidorganisaties gepeild naar hun behoeften ten aanzien van hun belangenorganisatie. Dit gebeurde op basis van een schriftelijke vragenlijst (per e-mail). 28 van de 141 lidorganisaties antwoordden op de lijst. Hun antwoorden werden geclusterd rond vijf onderwerpen die de opdrachten van de FOV weerspiegelen: belangenverdediging, informatieverlening, dienstverlening, beleidsadvisering en vertegenwoordiging.

Om nog beter zicht te krijgen op de prioritaire opdrachten van de FOV volgens de lidorganisaties, werden deze clusters van antwoorden op de Algemene Vergadering van 22 oktober voorgelegd en besproken in werkgroepjes.

- **Stakeholdersbevraging**

Voorts zijn in december 2004 de voorbereidingen gestart voor een stakeholdersbevraging. Enerzijds werden in de loop van december 2004 en januari 2005 face-to-face interviews afgenomen van enkele lidorganisaties, medewerkers van de Vlaamse en provinciale overheden, SoCiuS, de Federatie van Werkgevers van Sociaal-Cultureel Werk (FWSCW) en Kwasi-modo. Ook werden andere partners waarmee de FOV (on)rechtstreeks samenwerkt op een elektronische manier bevroegd.

- **Integrale kwaliteitszorg**

Ook de FOV wil zich toeleggen op het toepassen van integrale kwaliteitszorg in alle facetten van haar werking. In functie van het voortdurend streven naar een professionalisering van de werkzaamheden, werd in 2004 een nota over 'deskundigheidsbevordering' voorbereid. De nota concretiseert zich in een collectief deskundigheidsbevorderingsplan op organisatie-niveau en een individueel plan voor elke medewerker. De uitvoering van het collectieve en de individuele plannen gebeurt in de loop van 2005.

Interne overlegmomenten en functioneringsgesprekken waarvoor binnen de FOV ook in 2004 de nodige tijd en ruimte werd gemaakt, staan evenzeer in functie van de interne kwaliteitszorg.

6 COMMUNICATIE

- **Website: fov.be / subsidiewijzer**

Aan de vaste webstek van de FOV (www.fov.be) zijn in 2004 geen grote aanpassingen doorgevoerd. Naar goede gewoonte werd de bestaande website verder gebruikt als kanaal voor het tonen en archiveren van nieuwsberichten, het downloadbaar maken van de FOV-standpunten en andere relevante documenten, het toegankelijk maken van de adressen van en links naar lidorganisaties. De up-dates van de website vonden plaats om de twee à drie weken, meestal na het verschijnen van het FOV-digizine. Het overlappen van de informatie en berichtgeving van het digitaal magazine en www.fov.be en de navigatiestructuur die onvoldoende is afgestemd op de transparant maken van de inhoud van de site, zullen wellicht het dalend bezoekersaantal in 2004 verklaren. In totaal bezochten afgelopen jaar 15.122 bezoekers de FOV-website. Een andere verklaring is de geleidelijke afname van de “hoogspanning” rond de invoering van het decreet voor het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Het spreekt immers voor zich dat de website van een belangenorganisatie afhankelijk is van de beleidsactualiteit en de rechtstreekse informatie daarover bij de betrokkenen.

De FOV nam in haar jaarplan 2004 ook de optie een volledig nieuwe website op poten te zetten. Dit plan werd evenwel nog niet afgewerkt. De eerste voorbereidingen voor een nieuwe website, met een nieuwe structuur en nieuwe doelstellingen, werden wel al genomen. De echte bouw van de nieuwe site zal plaats vinden in 2005. Vóór midden 2005 moet de nieuwe site on-line zijn.

- **Digizine**

De aanmaak en publicatie van het digitaal magazine van de Federatie, het FOV-digizine, ging in 2004 verder op het elan van de vorige jaren. Ongeveer één keer om de twee weken werd het digizine gemaild naar zo'n kleine 700 mailboxen. Via aankondigingen, samenvattingen, opiniestukjes en links trachtte het digizine de abonnees op de hoogte te brengen van nieuwigheden in het beleid en de regelgeving in het sociaal-cultureel volwassenenwerk. Het aantal abonnees steeg van begin januari tot eind december van 620 naar 690.

Om het inschrijven op het digizine wat gemakkelijker te laten verlopen, werd ervoor geopteerd een inschrijfformulier aan de homepage van de FOV-website toe te voegen. De lay-out en het verzenden van het digizine gebeurden vanaf de herfst van 2004 niet langer in de FOV-kantoren. Een externe firma stak de tweewekelijkse nieuwsbrief in een nieuw jasje en nam voortaan de verzending voor haar rekening door middel van een web-based adressenbestand.

De tweewekelijkse verzending van het FOV-digizine werd gedurende 2004 vrij strikt gevolgd. Uit de reacties van abonnees kan worden opgemaakt dat de inhoud en nieuwswaarde van het digitaal magazine erg worden geapprecieerd. Het aantal personen die het digizine niet langer wenst te ontvangen, bleef dan ook beperkt.

Nummer digizine	datum	Aantal abonnees
Digizine 1	12 januari	635
Digizine 2	28 januari	644
Digizine 3	9 februari	651
Digizine 4	24 februari	653
Digizine 5	5 maart	655
Digizine 6	19 maart	658
Digizine 7	2 april	662
Digizine 8	27 april	666
Digizine 9	13 mei	669
Digizine 10	1 juni	670
Digizine 11	18 juni	672
Digizine 12	7 juli	678
Digizine 13	31 augustus	681
Digizine 14	15 september	684
Digizine 15	29 september	689
Digizine 16	14 oktober	691
Digizine 17	3 november	697
Digizine 18	17 november	700
Digizine 19	3 december	695
Digizine 20	21 december	695

Alle voorbije edities van digizine zijn consulteerbaar op www.fov.be (klik op 'digizine').

- **FOV-snelberichten**

Soms vragen bepaalde punten uit de beleidsactualiteit wat extra duiding. Die verschaft de FOV aan haar leden in de vorm van FOV-snelberichten. Een FOV-snelbericht is een pdf-bestand dat naar alle lidorganisaties van de Federatie wordt gestuurd en uitgebreid informatie en kritische duiding bevat over één of meerdere actuele thema's. De verspreiding ervan gebeurt met een wisselende periodiciteit, naargelang van de actualiteit en de urgentie. In 2004 ontvingen de FOV-lidorganisaties vier snelberichten in hun mailbox. De onderwerpen waren: het subsidiereglement Nationale Loterij, de opleidingscheques, het sociaal-cultureel werk in de politieke partijprogramma's, het FOV-memorandum bij de Vlaamse verkiezingen.

- **FOV-voorstellingsfolder**

Om de Federatie en haar werking kenbaar te maken aan de (potentiële) lidorganisaties, de overheid en de geïnteresseerde buitenstaanders, publiceerde de FOV eind 2004 een voorstellingsfolder. Het gaat om een folder die in de eerste instantie een visitekaartje is voor de

FOV en daarnaast een eigen bescheiden bijdrage wil leveren aan de (h)erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk bij het beleid, de buitenwereld, ...

De folder geeft een overzicht van het wat en waarom van de Federatie. Tegelijk wordt tekst en uitleg gegeven over de types van organisaties in de sociaal-culturele sector.

De voorstellingsfolder van de FOV werd samen met de nieuwjaarskaart aan alle lidorganisaties bezorgd.

- **Bundels 'Samen sterk' en 'Bewegingen'**

Door de invoering van de nieuwe Vlaamse regelgeving voor het sociaal-cultureel werk is het landschap van de sociaal-culturele organisaties sterk veranderd. Een aantal organisaties verloor hun subsidie, anderen kenden een subsidiestijging. Ook nieuwe organisaties werden aan de lijst van gesubsidieerde organisaties toegevoegd.

Om de sector van de vormingsinstellingen en de bewegingen, want bij deze twee werksoorten waren de veranderingen het grootst, de kans te geven elkaar te (leren) kennen, verspreidde de FOV in 2004 twee voorstellingsbundels. De eerste bundel, met als titel 'Samen sterk', bevat alle praktische informatie over de landelijke vormingsinstellingen en volkshogescholen. De tweede bundel bracht alle informatie over de werksoort bewegingen samen.

7 BIJLAGEN

7.1 Algemene Vergadering

- **Vergaderdata**

De Algemene Vergadering vergaderde in het jaar 2004 tweemaal: 12/03 en 22/10.

- **Documenten**

D 036	12/03/04	Resultaatrekening 2003
D 036bis	12/03/04	Toelichting bij de resultaatrekening 2003
D 037	12/03/04	Balans 31/12/2003
D 036	12/03/04	Voorstel van aangepaste statuten
D 039	22/10/04	Jaarplan 2005 – ontwerp
D 039ter	22/10/04	Beleidsplan 2006-2009 - tijdpad
D 039quater	22/10/04	Evaluatie van het decreet: voorstel van timing
D 040	22/10/04	Ontwerp van begroting 2005
D 040bis	22/10/04	Toelichting bij de begroting 2005
D 041	22/10/04	Behoeftbevraging
D 042	22/10/04	Landschap sociaal-cultureel volwassenenwerk: instellingen en volkshogescholen
D 043	22/10/04	Landschap van het sociaal-cultureel volwassenenwerk: diensten/bewegingen
D 043bis	22/10/04	Landschap bewegingen
D 044	22/10/04	Landschap van het sociaal-cultureel volwassenenwerk: verenigingen
D 044bis	22/10/04	Bijlage 1: 58 verenigingen
D 044ter	22/10/04	Bijlage 2: vergelijking subsidies 2002-2004
D 045	22/10/04	Evaluatie decreet eerste ronde (werkgroepen september 2004)
D 045	22/10/04	Landschap sociaal-cultureel volwassenenwerk: verenigingen vervanging D 044)

7.2 Raad van Bestuur

- **Vergaderdata**

De Raad van Bestuur vergaderde in het jaar 2004 tienmaal: 16/01, 13/02, 19/03, 30/04, 14/05, 18/06, 17/09, 15/10, 19/11, 17/12.

- **Documenten**

D 184	16/01/04	Elementen voor document "implementatie decreet"
D 186	16/01/04	Bankinstellingen en een nieuwe regeling
D 187	16/01/04	Brief uitnodiging Forum 30/01/2004
D 187bis	16/01/04	Staten-generaal voor het Middenveld - visietekst
D 187ter	16/01/04	Staten-generaal voor het Middenveld – uitnodiging Forum 30/01/04
D 188	16/01/04	Ontwerp van Arbeidsreglement FOV
D 189	16/01/04	Aanwezigheden RvB 2004
D 190	13/02/04	Toelichting bij de agenda
D 192	13/02/04	Voorstel aangepaste statuten
D 192bis	13/02/04	Voorstel aangepaste statuten
D 193	13/02/04	Resultaatrekening 2003
D 194	13/02/04	Toelichting bij de resultaatrekening 2003
D 195	13/02/04	Balans 31/12/2003
D 196	13/02/04	Afschrijvingstabellen installaties en meubilair
D 197	13/02/04	Ontwerp jaarverslag FOV
D 198	12/03/04	Toelichting bij de agenda
D 199	30/04/04	Toelichting bij de agenda
D 200	30/04/04	Memorandum Staten-generaal Middenveld
D 201	30/04/04	Besluit van de Vlaamse regering tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap Sociaal-Cultureel Werk
D 202	30/04/04	Ontwerp van oprichtingsbesluit tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap Sociaal-Cultureel Werk
D 203	30/04/04	Advies van de Hoge Raad voor vrijwilligers op het wetsvoorstel Van Gool-De Meyer betreffende de rechten van de vrijwilligers
D 204	30/04/04	Wetsontwerp betreffende de rechten van de vrijwilligers
D 205	14/05/04	Kwaliscoop
D 206	14/05/04	Voorstel memorandum bij de Vlaamse verkiezingen juni 2004
D 207	18/06/04	Toelichting bij de agenda
D 208	18/06/04	Zelfevaluatie rapport FOV en verdere planning kwaliteitsproces
D 209	18/06/04	Begrotingscontrole mei 2004
D 210	17/09/04	Toelichting bij de agenda
D 211	17/09/04	Begrotingscontrole 31/08/2004

D 211bis	17/09/04	Toelichting bij de begrotingscontrole 31 augustus 2004
D 212	17/09/04	FOV Jaarplan 2005 - ontwerp
D 212bis	17/09/04	Vergaderdata 2005
D 212ter	17/09/04	Beleidsplan 2006-2009 – Tijdpad
D 212quater	17/09/04	Evaluatie van het decreet: voorstel van timing
D 213	17/09/04	Voorstel 5 jaar FOV
D 214	17/09/04	Begroting 2005
D 214bis	17/09/04	Begroting 2005
D 215	17/09/04	Nota voor FOV om kandidaturen voor te dragen voor de Algemene Vergadering en Raad van Bestuur van SoCiuS
D 215bis	17/09/04	SoCiuS aanwezigheidslijst Algemene Vergadering en Raad van Bestuur voor het jaar 2003 en 2004
D 215ter	17/09/04	Samenwerkingsovereenkomst FOV-Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Werk
D 216	17/09/04	Samenwerkingsovereenkomst FOV-SoCiuS
D 217	15/10/04	Toelichting bij de agenda
D 218	15/10/04	Evaluatie decreet eerste ronde (werkgroepen september 2004)
D 219	19/11/04	Toelichting bij de agenda
D 219bis	19/11/04	Begroting 2005 (vergelijking 2004)
D 219ter	19/11/04	Billijke vergoeding: aanpassing tarieven
D 220	19/11/04	Evaluatie decreet - ontwerp van FOV-standpunt
D 221	19/11/04	Begrotingscontrole oktober 2004
D 222	19/11/04	Staten-generaal van het middenveld. Voorstel tot campagne voor democratie - Conceptnota
D 223	19/11/04	Evaluatie decreet – ontwerp van FOV-standpunt (met reactie leden)
D 224	17/12/04	Toelichting bij de agenda
D 225	17/12/04	Evaluatie decreet - Ontwerp van FOV-standpunt (tweede lezing)
D 226	17/12/04	IWA
D 227	17/12/04	EVC

• Samenstelling

Werksoort sociaal-culturele verenigingen (9 mandaten)

- De Schrijver Lieve
- Desmedt Luc
- Desmet Ingrid
- Geeroms Jul
- Marzo Fernando
- Teirlinck Rudi
- Van Espen Carina
- Vrancken An
- Warson Peter

Werksoort vormingsinstellingen (8 mandaten)

- Custers An (tot 12/03/04)
- De Vos Luk
- Firlefyn Greet (tot 12/03/04)
- Houben Harrie (vanaf 12/03/04)
- Loose John
- Nelen Ludo
- Swartelé Sabine (vanaf 12/03/04)
- Van Hoofstadt Lieve
- Van Neyghem Karien

Werksoort bewegingen/diensten (4 mandaten)

- Hermans Herwig (vanaf 22/10/04)
- Janssens Diederik (tot 22/10/04)
- Valkenborg Jos
- Vanrompay Lea (vanaf 12/03/04)
- Vermeersch Kristien

• Aanwezigheden

bijeenkomsten	totaal
Raad van Bestuur	10

Custers An xx	0
De Schrijver Lieve	3
De Vos Luk	5
Desmedt Luc	10
Desmet Ingrid	7
Firlefyn Greet xx	2
Geeroms Jul	7
Hermans Herwig	1
Houben Harrie	2
Janssens Diederik xx	5
Loose John	8
Marzo Fernando	9
Nelen Ludo	7
Swartelé Sabine	2
Teirlinck Rudi	9
Valkenborg Jos	3
Van den Eede Goedele	4
Van Espen Carina	4

Van Hoofstadt Lieve	8
Van Neyghem Karien	7
Vanrompay Lea	4
Vermeersch Kristien	10
Vrancken An	
Van der Elst Mia x	9
Warson Peter	9

x waarnemend

xx ontslagnemend

7.3 *Dagelijks Bestuur*

- **Vergaderdata**

Het Dagelijks Bestuur vergaderde 2004 tienmaal: 06/01, 03/02, 09/03, 20/04, 04/05, 01/06, 07/09, 05/10, 09/11 en 07/12.

- **Documenten**

D 074	06/01/04	Toelichting bij de agenda
D 075	03/02/04	Resultatenrekening 2003
D 076	03/02/04	Toelichting bij de resultaatrekening 2003
D 077	03/02/04	Balans 31/12/2003
D 078	03/02/04	Afschrijvingstabel meubilair en installaties
D 079	03/02/04	Toelichting bij de agenda
D 080	03/02/04	Voorstel aangepaste statuten
D 081	09/03/04	Toelichting bij de agenda
D 082	09/03/04	Op-Stap Tweede etappe werkprogramma 2004
D 083	20/04/04	Toelichting bij de agenda
D 083bis	20/04/04	Memorandum Staten-generaal Middenveld
D 084	01/06/04	Toelichting bij de agenda
D 085	01/06/04	Begrotingscontrole mei 2004
D 085bis	01/06/04	Toelichting bij de begrotingscontrole 31 augustus 2004
D 085ter	01/06/04	Loonbegroting 2004
D 085quater	01/06/04	Loonbegroting 2004 – herziening augustus 2004
D 086	07/09/04	Jaarplan 2005
D 086bis	07/09/04	Beleidsplan 2006-2009 - Tijdpad
D 086ter	07/09/04	Individuele jaarplannen
D 086quater	07/09/04	Deskundigheidsbevordering collectief
D 087	07/09/04	Voorstel 5 jaar FOV
D 088	07/09/04	Nota om kandidaturen voor te dragen voor de Algemene Vergadering en Raad van Bestuur van SoCiuS
D 089	07/07/04	SoCiuS aanwezigheidslijst Algemene Vergadering en Raad van Bestuur
D 090	07/09/04	Toelichting bij de agenda
D 091	07/09/04	Evaluatie van het decreet: voorstel van timing
D 092	05/10/04	Toelichting bij de agenda
D 093	05/10/04	Ontwerp van samenwerkingsovereenkomst FOV-SoCiuS
D 094	05/10/04	Voorstel tekst FOV-voorstellingsfolder
D 095	09/11/04	Toelichting bij de agenda
D 095bis	09/11/04	Begroting 2005 (vergelijking 2004)

D 095ter	09/11/04	Wijzigingen voorstel FOV-standpunt
D 095quater	09/11/04	Samenwerkingsovereenkomst FOV-SoCiuS
D 096	07/12/04	Evaluatie decreet – ontwerp van FOV-standpunt
D 097	07/12/04	Toelichting bij de agenda
D 097bis	07/12/04	Aanwezigheden Dagelijks Bestuur
D 097ter	07/12/04	Aanwezigheden Raad van Bestuur

- **Samenstelling**

- Peter Warson, verenigingen, voorzitter
- Lieve Van Hoofstadt, instellingen, ondervoorzitter
- Jos Valkenborg, diensten, ondervoorzitter
- Luc Desmedt, verenigingen, secretaris
- Kristien Vermeersch, diensten, penningmeester
- John Loose, instellingen, lid

- **Aanwezigheden**

bijeenkomsten	totaal
Dagelijks Bestuur	9
Desmedt Luc	7
Loose John	9
Valkenborg Jos	7
Van Hoofstadt Lieve	9
Vermeersch Kristien	8
Warson Peter	8

7.4 Werkgroep Diensten

- **Vergaderdata**

De werkgroep Diensten vergaderde negenmaal in 2004: 30/01, 26/03, 23/04, 28/05, 22/06, 25/06, 24/09, 29/10, 21/12

- **Documenten**

D 033	30/01/04	Standpunt VVP - Raad van Bestuur
D 034	26/03/04	Op-Stap Tweede etappe – Werkingsprogramma 2004
D 035	26/03/04	Nota rond de beleidsplannen
D 036	23/04/04	Lijst Bewegingen
D 037	25/06/04	Evaluatiepunten decreet
D 038	25/06/04	Lijst Bewegingen met positief en negatief advies
D 039	24/09/04	Vragen en antwoorden bij de toepassing van het decreet
D 040	24/09/04	Ontwerp evaluatie decreet
D 041	29/10/04	Van Dienst naar Beweging
D 041bis	29/10/04	Landschap Bewegingen
D 042	29/10/04	Resultaten Integrale Kwaliteitszorg

- **Aanwezigheden**

Bijeenkomsten diensten	TOTAAL(9)
Bedevaart naar de Graven aan de Ijzer	0
Bond zonder naam	0
BGMK	0
Brukselbinnenstebuiten	1
Centrum voor Lezen en Informatie	4
De Maakbare Mens (voorheen HVD)	6
De Wakkere Burger	6
Educatie Limburgs Landschap	0
Ethisch Vegetarisch Alternatief	1
Fevlado-Diversus x	0
Forum voor Vredesactie	2
Get Basic (voorheen AanZet)	3
Gezin en Handicap x	0
Groene Dag	4

IMAVO	0
Integraal	2
IDGP	0
Kerkwerk Multicultureel Samenleven	3
Koerdisch Instituut	1
Langzaam Verkeer	3
Leesweb	5
Lidas	8
Liga voor Mensenrechten	3
Natuurlijk Genezen	1
Netwerk Bewust Verbruiken	4
Netwerk Vlaanderen	6
Pax Christi Vlaanderen	8
Plattelandsontwikkeling	4
R. Steineracademie	3
Sporta	1
SIG x	0
Talome	0
Tibetaans Instituut	5
Toemeka	3
VAKA	2
Verbruikerssateljee	0
VIBE	0
Vlaamse Dienst Autisme x	0
Vlaamse Esperantobond	4
Vrede	7
Welzijnszorg	8
Wereldmediatheek	0
Zicht op Cultuur	2
Zij-kant	4
Zijn	4
Zit Stil x	0

x lid van Vijftact (Federatie van Vormingsdiensten voor Personen met een Handicap – werkgroeplid vormingsinstellingen)

7.5 Werkgroep Landelijke vormingsinstellingen

- **Vergaderdata**

De werkgroep Instellingen vergaderde achtmaal in 2004: 29/01, 25/03, 29/04, 24/06, 30/09, 28/10, 25/11, 23/12

- **Documenten**

D 052	29/01/04	Standpunt VVP – Raad van Bestuur
D 053	25/03/04	Op-Stap Tweede etappe – Werkingsprogramma 2004
D 054	25/03/04	Conclusies na lectuur beleidsplannen landelijke instellingen
D 055	24/06/04	Tijdslijn gespecialiseerde vormingsinstellingen 2004-2005
D 056	24/06/04	Tijdslijn syndicale vormingsinstellingen 2004-2005
D 057	26/06/04	Tijdslijn instellingen bijzondere doelgroepen 2004-2005
D 058	24/06/04	Evaluatiepunten decreet
D 059	24/06/04	Voorstel organisatiefiche
D 060	24/06/04	Evaluatiepunten decreet
D 061	31/08/04	Vragen en antwoorden bij de beoordeling beleidsplannen
D 062	30/09/04	Overzicht programma's en promotiemateriaal
D 063	30/09/04	Ontwerp evaluatie decreet
D 064	30/09/04	Vorbereiding overleg Volkshogescholen - Landelijke Vormingsinstellingen
D 065	28/10/04	Landschap sociaal-cultureel volwassenenwerk Instellingen en Volkshogescholen
D 066	28/10/04	Resultaten Integrale Kwaliteitszorg
D 067	25/11/04	Vorbereiding overleg over prijszetting
D 068	25/11/04	Evaluatie decreet – conclusies uit het voorstel van FOV-standpunt

- **Aanwezigheden**

Bijeenkomsten landelijke vormingsinstellingen	TOTAAL (10)
Amarant	6
Ateliers voor Werknemersvorming	5
CCV	4
CVN	4
De Rode Antraciet	7

Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal	7
Halewijnstichting	5
ICVA x	0
Impuls	5
KR8	6
Natuurpunt Educatie	3
Op-Stap	8
PRH	9
Stichting Lodewijk de Raet	2
Timotheus-project	10
UPV	1
Universiteit Vrije Tijd	9
Vijftact	9
Vorming en Actie	4
VCOK	5
Vormingsinstituut Rode Kruis	1
Werknemerswelzijn	3
Wisper	6
Zorg-Saam	4
Z11	4
Moritoen	0
Oost West Centrum	0
Praxis	2

x fusie met Wisper

7.6 Werkgroep Volkshogescholen

- **Vergaderdata**

De werkgroep Volkshogescholen vergaderde tienmaal in 2004: 29/01, 18/02, 25/03, 29/04, 09/06, 24/06, 30/09, 28/10, 25/11, 23/12

- **Documenten**

D 004	29/01/04	Standpunt VVP – Raad van Bestuur
D 005	25/03/04	Op-Stap Tweede etappe – Werkingsprogramma 2004
D 006	25/03/04	Simulatie verdeling subsidies sociaal-cultureel volwassenenwerk 2004
D 007	25/03/04	Prognose 2004
D 008	25/03/04	Prognose instellingen en volkshogescholen
D 009	24/06/04	Tijdslijn Volkshogescholen 2004-2005
D 010	24/06/04	Voorstel organisatiefiche
D 011	24/06/04	Evaluatiepunten decreet
D 012	31/08/04	Organisatiefiche
D 013	30/09/04	Overzicht programma's en promotiemateriaal
D 014	30/09/04	Ontwerp evaluatie decreet
D 015	30/09/04	Vorbereiding overleg Volkshogescholen – Landelijke Vormingsinstellingen
D 016	25/11/04	Vorbereiding overleg over prijszetting
D 017	25/11/04	Evaluatie decreet – Conclusies uit het voorstel van FOV-standpunt

- **Aanwezigheden**

Bijeenkomsten volkshogescholen	TOTAAL (11)
VHS Brussel	9
VHS regio Antwerpen	10
VHS Kempen	7
VHS regio Mechelen	10
VHS Limburg	5
VHS Halle-Vilvoorde	9
VHS Vlaams-Brabant-Oost	10
VHS Gent-Eeklo	5
VHS Vlaamse Ardennen-Dender	9

VHS Waas en Dender	9
VHS regio Brugge	9
VHS Midden- en Zuid-West-Vlaanderen	6
VHS Oostende-Westhoek	5

7.7 Werkgroep Verenigingen

- **Vergaderdata**

De werkgroep Verenigingen vergaderde negenmaal in 2004: 28/01, 31/03, 28/04, 09/06, 30/06, 29/09, 27/10, 24/11, 22/12

- **Documenten**

D 042	28/01/04	Standpunt VVP - Raad van Bestuur
D 043	31/03/04	Op-Stap Tweede etappe - Werkingsprogramma
D 044	31/03/04	Conclusies na lectuur van beleidsplannen verenigingen
D 045	30/06/04	Vragen en antwoorden bij de beoordeling beleidsplannen
D 046	30/06/04	Evaluatiepunten decreet
D 047	29/09/04	Ontwerp evaluatie decreet
D 048	27/10/04	Landschap sociaal-cultureel volwassenenwerk: verenigingen
D 048bis	27/10/04	Bijlage 1: lijst 58 verenigingen
D 048bis	27/10/04	Bijlage 2: vergelijking subsidies 2002-2004
D 049	27/10/04	Landschap sociaal-cultureel volwassenenwerk: verenigingen (vervanging van D 048)
D 050	27/10/04	Resultaten Integrale Kwaliteitszorg
D 051	24/11/04	Billijke vergoeding
D 052	24/11/04	Voorstel tot campagne voor democratie – conceptnota
D 053	24/11/04	Evaluatie decreet – Conclusies uit het voorstel van FOV-standpunt

- **Aanwezigheden**

Bijeenkomsten verenigingen	TOTAAL (8)
A. Vermeylenfonds	1
Acli	1
AIF	4
Amnesty International	1
ATB De Natuurvrienden	0
CRM	4
Curieus	2
Davidsfonds	5
EVO	2

FMDO	0
FMV	2
Fed. Vlaamse Simileskringen	2
Fed. Vlaamse Vrouwengroepen	2
Fed. Vooruitstrevende Ver. CDF	0
Fed. Wereldvrouwen	0
FVK-Rodenbachfonds	3
Gezinsbond	4
Ghanaba	0
Het Vlaamse Kruis	4
Holebifederatie	3
Human. Vrijzinnig Vormingswerk	5
Internationaal Comité	0
KVLV	4
KAV	7
KBG	2
KWB	7
KVG-Vorming	7
Landelijke Gilden	8
Landelijke Vormingsdienst Zelfst.	0
Latijns-Amerikaanse Fed.	0
LBV	6
Liberale Vrouwen	3
Linx+	1
Markant	0
Masereelfonds	7
Platform Afrikaanse Gemeenschappen	0
S-Plus	6
Uilenspiegel	5
Unie Turkse Ver.	0
Unie Turks Isl. Ver	0
Unizo-Vorming	6
Vakantiegenoegens	6
VELT	7
Verbond van Senioren	5
Verbond VOS	0
VOEM	0
Viva-SVV	6
VVVG	5
VCOV	0
VFG	0

Vlaamse Volksbeweging	6
Vormingswerk voor Weduwen	4
VTB-VAB	2
Welzijnsschakels	1
Willemsfonds	2
Ziekenzorg CM	1

7.8 AD-HOCWERKGROEP MIGRANTENVERENIGINGEN

- **Vergaderdata**

De werkgroep migrantenverenigingen vergaderde eenmaal in 2004: 06/10

- **Aanwezigheden**

Aydinli Hüseyin (Turkse Unie van België), Bonne Griet (Ghanaba), Cops Bert (Internationaal Comité), Dariyeri Bilal (UTV), Garcia Maria (AIF), Marzo Fernando (ACLI-Vlaanderen), Naït-Oufaki Leyla (FMDO), Nathalis Lembe (PAG), Sebbahi Mohammed (FMDO), Selamet Balkiran (UTV), Struyf Karl (LAF), Vanherck Martine (Federatie Wereldvrouwen)

7.9 LEDENLIJST (PER 31 DECEMBER 2004)

A. VERMEYLENFONDS, Tolhuislaan 88, 9000 Gent, tel.: 09/223.02.88, fax: 09/223.72.08, e-mail: info@vermeylenfonds.be, www.vermeylenfonds.be

ASSOCIAZIONI CRISTIANE LAVORATORI INTERNAZIONALI (ACLI), Rondpuntlaan 25, 3600 Genk, tel.: 089/35.74.16, fax: 089/30.31.97, e-mail: aclivlaanderen@pandora.be, geen website

ASSOCIAZIONE INTERNATIONALI FEDERATE (AIF), Stalenstraat 155, 3600 Genk, tel.: 089/38.67.40, fax: 089/38.67.41, e-mail: maria.garcia@aif-afie.skynet.be

AMARANT, Zebrastraat 30-001, 9000 Gent, tel.: 09/269.17.40, fax: 09/233.42.36, e-mail: info@amarant.be, www.amarant.be

AMNESTY INTERNATIONAL, Kerkstraat 156, 2060 Antwerpen, tel.: 03/271.16.16, fax: 03/235.78.12, e-mail: amnesty@aivl.be, www.amnesty.be

ATB DE NATUURVRIENDEN, Provinciestraat 53, 2018 Antwerpen, tel.: 03/270.02.80, fax: 03/235.51.42, e-mail: atb@natuurvrienden.be, www.natuurvrienden.be

ATELIERS VOOR WERKNEMERSVORMING, Haachtsesteenweg 579, 1030 Schaarbeek, tel.: 02/246.37.63, fax: 02/243.78.56, e-mail: luk.vandenpoel@awv.be

BEDEVAART NAAR DE GRAVEN AAN DE IJZER, Ijzerdijk 49, 8600 Diksmuide, tel.: 051/50.02.86, fax: 051/50.22.58, e-mail: info@ijzertoren.org, www.ijzertoren.org

BELANGENVERDEDIGING GESCHIEDEN MANNEN EN MINDERJARIGE KINDEREN (BGMK), Edward Anseeleplein 17, 9000 Gent, tel.: 09/225.26.39, fax: 09/225.26.39, e-mail: bgmk@pandora.be, www.bgmk.be

BOND ZONDER NAAM, Sint-Jacobsmarkt 39, 2000 Antwerpen, tel.: 03/232.32.83, fax: 03/201.22.15, e-mail: bzn@bzn.be

BRUKSELBINNENSTEBUITEN, Hopstraat 47, 1000 Brussel, tel.: 02/218.38.78, fax: geen e-mail: bruksel@skynet.be, www.brukselbinnenstebuiten.be

CENTRUM VOOR CHRISTELIJK VORMINGSWERK (CCV), Abdij van Park 6, 3001 Heverlee, tel.: 016/38.98.91, fax: 016/38.98.94, e-mail: info@ccv.be, www.ccv.be

CENTRUM VOOR LEZEN EN INFORMATIE (LINC), Maria-Theresiastraat 20, 3000 Leuven, tel.: 016/31.66.00, fax: 016/31.66.01, e-mail: linc@ping.be, www.linc-vzw.be

CENTRUM VOOR NATUUR- EN MILIEUEDUCATIE (CVN), Ommeganckstraat 20, 2018 Antwerpen, tel.: 03/226.02.91, fax: 03/233.59.97, e-mail: c.v.n@pi.be, www.natuureducatie-cvn.be

CLUBS VOOR RUSTENDEN UIT DE MIDDENGROEPEN (CRM), Tweekerkenstraat 29, 1000 Brussel, tel.: 02/238.04.91, fax: 02/238.04.95, e-mail: crm@kmonet.org, www.start60.be

CURIEUS, Agoragalerij, Grasmarkt 105 bus 41, 1000 Brussel, tel.: 02/552.02.86, fax: 02/552.02.89, e-mail: informatie@curieus.be, www.curieus.be

DAVIDSFONDS Hoofdbestuur, Blijde Inkomststraat 79-81, 3000 Leuven, tel.: 016/31.06.00, fax: 016/31.06.08, e-mail: info@davidsfonds.be, www.davidsfonds.be

DE MAAKBARE MENS, Lange Leemstraat 57, 2018 Antwerpen, tel.: 03/233.70.32, fax: 03/233.55.13, e-mail: info@demaakbaremens.org, www.demaakbaremens.org

DE WAKKERE BURGER, Liedtsstraat 27-29, 1030 Brussel, tel.: 02/240.95.25, fax: 02/242.26.10, e-mail: de.wakkere.burger@skynet.be, www.dewakkereburger.be

DE RODE ANTRACIET, Maria-Theresiastraat 114, 3000 Leuven, tel.: 016/20.85.10, fax: 016/20.85.11, e-mail: info@derodeantraciet.be, www.derodeantraciet.be

DIENST OUDERENEDUCATIE (DOE), Maastrichtersteenweg 254, 3500 Hasselt, tel.: 011/23.68.28, fax: 011/23.67.80, e-mail: andre.witters@impact-svv.com, geen website

EDUCATIE LIMBURGS LANDSCHAP, Dekenstraat 39, 3550 Heusden-Zolder, tel.: 011/53.02.50, fax: 011/53.02.59, e-mail: limburgs-landschap@pi.be

EDUCATIEVE VERENIGING VOOR OUDERWERKING IN HET OFFICIEEL ONDERWIJS (EVO), Schoonmeersstraat 26, 9000 Gent, tel.: 09/222.86.73, fax: 09/242.01.69, e-mail: evo@rago.be, www.rago.be/evo

ETHISCH VEGETARISCH ALTERNATIEF (EVA), Sint-Pietersnieuwstraat 130, 9000 Gent, tel.: 09/329.68.51, fax: 09/329.68.51, e-mail: info@vegetarisme.be

FEDERATIE MAROKKAANSE DEMOCRATISCHE ORGANISATIES (FMDO), Bondgenotenstraat 52, 1190 Brussel, tel.: 02/344.69.92, fax: 02/346.17.71, e-mail: fmdo.brussel@chello.be, www.fmdo.be

FEDERATIE VAN MAROKKAANSE VERENIGINGEN (FMV), Oudstrijdersstraat 9, 2140 Borgerhout, tel.: 03/204.10.10, fax: 03/239.98.32, e-mail: secretariaat@fmv-vzw.be, www.fmv-vzw.be

FEDERATIE VAN VLAAMSE SIMILESKRINGEN, Groeneweg 151, 3001 Heverlee, tel.: 016/23.23.82, fax: 016/23.88.18, e-mail: similes@pi.be, www.similes.be

FEDERATIE VAN VLAAMSE VROUWENGROEPEN (FVV), Bennesteeg 2, 9000 Gent, tel.: 09/223.38.83, fax: 09/224.44.81, e-mail: fvv.nat@pandora.be, website in opmaak

FEDERATIE VAN VOORUITSTREVENDE VERENIGINGEN (CDF), Hundelgemsesteenweg 177, 9050 Ledeberg, tel.: 09/228.90.55, fax: 09/239.94.61, e-mail: cdf@skynet.be, geen website

FEDERATIE VAN ZELFORGANISATIES IN VLAANDEREN (FZO-VL), Tolhuislaan 84 A, 9000 Gent, tel.: 09/235.26.30, fax: 09/235.26.39, e-mail: info@fzovl.be

FEDERATIE WERELDVROUWEN, Bremstraat 45, 3530 Houthalen, tel.: 011/53.12.82, fax: 011/52.26.01, e-mail: federatie.wereldvrouwen@skynet.be, <http://users.skynet.be/federatiwereldvrouwen>

FEVLADO-DIVERSUS, Coupure Rechts 314, 9000 Gent, tel.: 09/228.59.79, fax: 09/229.07.47, e-mail: diversus@fevlado.be, www.fevlado.be

FORUM VOOR VREDESACTIE, Patriottenstraat 27, 2600 Berchem, tel.: 03/281.68.39, fax: 03/281.68.79, e-mail: forum@vredesactie.be, www.vredesactie.be

FVK-RODENBACHFONDS, Bennesteeg 4, 9000 Gent, tel.: 09/223.77.42, fax: 09/225.57.92, e-mail: rodenbach.fonds@pandora.be, <http://rodenbachfonds.scw.be>

GET BASIC, Haachtsesteenweg 53, 1210 Brussel, tel.: 02/209.23.82, fax: 02/513.98.31, e-mail: inf@getbasic.be, www.getbasic.be

GEZIN EN HANDICAP, A. Goemaerelei 66, 2018 Antwerpen, tel.: 03/216.29.90, fax: 03/248.14.42, e-mail: gezinenhandicap@kvg.be, www.gezinenhandicap.tripod.com

GEZINSBOND, Troonstraat 125, 1050 Brussel, tel.: 02/507.89.42, fax: 02/507.89.49,

e-mail: sociaalcultureelwerk@gezinsbond.be

GHANABA, Vanderlindenstraat 17, 1030 Brussel, tel.: 02/218.84.46, fax: 02/218.84.84,
e-mail: grietbonne@yahoo.com

GROENE DAG, Leopoldlaan 119, 9400 Ninove, tel.: 054/33.20.46, fax: 054/33.00.31, e-mail:
info@groenedag.org, www.groenedag.org

HALEWYNSTICHTING, Le Grellelei 10, 2600 Berchem, tel.: 03/239.66.02, fax:
03/218.99.58, e-mail: info@halewynstichting.be, www.halewynstichting.be

HET VLAAMSE KRUIS, Provinciesteenweg 660, 2530 Boechout, tel.: 03/226.25.45, fax:
03/226.11.35, e-mail: as@hvk.be, www.hetvlaamsekruis.be

HOLEBIFEDERATIE, Kammerstraat 22, 9000 Gent, tel.: 09/223.69.29, fax: 09/223.58.20,
e-mail: info@holebifederatie.be, www.holebifederatie.be

HUMANISTISCH VRIJZINNIG VORMINGSWERK (HVV), Lange Leemstraat 57, 2018
Antwerpen, tel.: 03/233.70.32, fax: 03/233.55.13, e-mail:
info@vrijzinnighumanisme.be, www.vrijzinnighumanisme.be

IMPULS, Leuvensesteenweg 47, 3200 Aarschot, tel.: 016/56.95.68, fax: 016/56.15.70, e-
mail: info@impulsvorming.be, www.impulsvorming.be

INSTITUUT VOOR MARXISTISCHE VORMING (IMAVO), Kazernestraat 33 bus 10, 1000
Brussel, tel.: 02/514.00.08, fax: /, e-mail: imavo.vmt@pi.be, www.imavo.be

INTEGRAAL, Spastraat 8, 1000 Brussel, tel.: 02/238.04.71, fax: 02/238.04.70, e-mail:
integraal@kmonet.org, www.kmonet.be/integraal

INTERDIOCESANE DIENST VOOR GEZINSPASTORAAL (IDGP), Maria-Theresiacollege,
Sint-Michielsstraat 6, 3000 Leuven, tel.: 016/32.84.29, fax: 016/32.84.31, e-mail:
idgp@kerknet.be, www.gezinspastoraal.be

INTERNATIONAAL COMITE, Mgr. Broekxplein 6, 3500 Hasselt, tel.: 011/29.09.12, fax :
011/29.08.36, e-mail: intcomit@yucom.be, via: www.acwlimburg.be

IN VERDE, Duboislaan 2, 1560 Hoeilaart, tel.: 02/657.93.64, fax: 02/657.57.54, e-mail:
info@inverde.be, www.inverde.be

KATHOLIEK VORMINGSWERK VAN LANDELIJKE VROUWEN (KVLV), Remylaan 4 B,
3018 Wijgmaal, tel.: 016/24.39.99, fax: 016/24.39.09, e-mail: kvlv@kvlv.be,
www.kvlv.be

KERKWERK MULTICULTUREEL SAMENLEVEN, Huidevettersstraat 165, 1000 Brussel,
tel.: 02/502.11.28, fax: 02/502.81.01, e-mail: kms@kms.be, www.kms.be

KOERDISCH INSTITUUT, Bonneelstraat 16, 1210 Brussel, tel.: 02/230.89.30, fax:
02/231.00.97, e-mail: info@kurdishinstitute.be

KR8, L. Theodorstraat 85, 1090 Jette, tel.: 09/344.98.92, fax: 09/343.03.42 (tijdelijk), e-mail:
koen@handicum.be, geen website

KRISTELIJKE ARBEIDERSVROUWENBEWEGING (KAV), Paviljoenstraat 3, 1030 Brussel,
tel.: 02/220.30.11, fax: 02/220.30.90, e-mail: kav@kav.be

KRISTELIJKE BEWEGING VAN GEPENSIONEERDEN (KBG), Haachtsesteenweg 579,
1031 Brussel, tel.: 02/246.44.37, fax: 02/246.44.42, e-mail: jul.geeroms@kbg.be

KRISTELIJKE WERKNEMERSBEWEGING (KWB), Nationaal Secretariaat, Lakensestraat
76, 1000 Brussel, tel.: 02/210.88.11, fax: 02/210.88.00, e-mail: kwb@kwb.be,
www.kwb.be

KVG-VORMING, A. Goemaerelei 66, 2018 Antwerpen, tel.: 03/216.29.90, fax: 03/248.14.42,

e-mail: vorming@kvg.be, www.kvg.be

LANDELIJKE GILDEN, Minderbroedersstraat 8, 3000 Leuven, tel.: 016/24.21.15, fax: 016/24.21.49, e-mail: christian_stivigny@boerenbond.be, www.boerenbond.be

LANDELIJKE VORMINGSDIENST VOOR ZELFSTANDIGEN, Kasteellaan 124/1, 1081 Brussel, tel.: 02/426.39.00, fax: 02/426.34.17, e-mail: info@lvz.be

LANGZAAM VERKEER, Vital Decosterstraat 67 A, 3000 Leuven, tel.: 016/23.94.65, fax: 016/29.02.10, e-mail: LV@langzaamverkeer.be, www.langzaamverkeer.be

LATIJS-AMERIKAANSE FEDERATIE, Lange Lozanastraat 14, 2018 Antwerpen, tel.: 03/290.01.80, fax: 03/294.71.72, e-mail: la_federatie@pandora.be, <http://lafederatie.scw.be>

LEESWEB, Louys Frarynlaan 75 bus 3, 2050 Antwerpen, tel.: 03/272.21.46, fax: 03/773.34.66, e-mail: info@leesweb.be, www.leesweb.be

LIBERALE BEWEGING VOOR VOLKSONTWIKKELING (LBV), Livornostraat 25, 1050 Brussel, tel.: 02/538.59.05, fax: 02/538.20.82, e-mail: @lbv.mut400.be, www.lbvzw.mut400.be

LIBERALE VROUWEN, Eburonenstraat 33, 1000 Brussel, tel.: 02/280.37.47, fax: 02/230.23.61, e-mail: liberalevrouwen@skynet.be, www.liberalevrouwen.be

LIDAS, Lakenmetershuis, Vrijdagmarkt 25, 9000 Gent, tel.: 09/233.03.83, fax: 09/233.03.83, e-mail: lidas@online.be, geen website

LIGA VOOR MENSENRECHTEN, Van Stopenberghestraat 2, 9000 Gent, tel.: 09/223.07.38, fax: 09/223.08.48, e-mail: info@mensenrechten.be, www.mensenrechten.be

LINUX+, Watteestraat 10, 1000 Brussel, tel.: 02/289.01.70, fax: 02/289.01.89, e-mail: info@linuxplus.be, www.linuxplus.be

MARKANT, Spastraat 8/2, 1000 Brussel, tel.: 02/286.93.30, fax: 02/286.93.69, e-mail: info@markantvzw.be, www.markantvzw.be

MASEREELFONDS, Kazernestraat 33, 1000 Brussel, tel.: 02/502.38.80, fax: 02/502.41.53, e-mail: brussel@masereelfonds.be, www.masereelfonds.be

NATUURLIJK GENEZEN, Van Nevelestraat 144, 2100 Deurne, tel.: 03/325.06.62, fax: 03/325.06.62, e-mail: info@natuurlijkgenezen.be, www.natuurlijkgenezen.be

NATUURPUNT EDUCATIE, Graatakker 11, 2300 Turnhout, tel.: 014/47.29.50, fax: 014/47.29.51, e-mail: educatie@natuurpunt.be, www.natuurpunt.be

NETWERK BEWUST VERBRUIKEN, Patriottenstraat 27, 2600 Berchem, tel.: 0486/87.28.71, fax: /, e-mail: info@bewustverbruiken.org, www.bewustverbruiken.org

NETWERK VLAANDEREN, Vooruitgangsstraat 333/9, 1030 Schaarbeek, tel.: 02/201.07.70, fax: 02/201.06.02, e-mail: info@netwerk-vlaanderen.be, www.netwerk-vlaanderen.be

OP-STAP, Drakenhoflaan 33, 2100 Deurne, tel.: 03/366.41.11, fax: 03/366.55.69, e-mail: ludo.vanmeerbergen@dekei.be

PAX CHRISTI VLAANDEREN, Italiëlei 98 A, 2000 Antwerpen, tel.: 03/225.10.00, fax: 03/225.07.99, e-mail: paxchristi@paxchristi.be, www.paxchristi.be

PLATFORM AFRIKAANSE GEMEENSCHAPPEN ANTWERPEN, Breughelstraat 31, 2018 Antwerpen, tel.: 03/293.32.60, fax: 03/293.32.60, e-mail: paga@antwerpen.be

PLATTELANDSONTWIKKELING VZW, Nieuwevaart 117, 9000 Gent, tel.: 09/233.51.51, fax: 09/233.94.54, e-mail: platteland@skynet.be, www.platteland-stad.be (in opmaak)

PRH - PERSOONLIJKHEID EN RELATIES, Otto Veniusstraat 15, 2000 Antwerpen, tel.:

03/226.53.25, fax: 03/231.51.19, e-mail: info@prh.be, www.prh.be

RUDOLF STEINERACADEMIE, Nachtegaalstraat 8, 2060 Antwerpen, tel.: 03/237.87.10, fax: 03/257.16.54, e-mail: info@rudolfsteineracademie.be, www.rudolfsteineracademie.be

SIG, Kerkham 1 bus 2, 9070 Destelbergen, tel.: 09/238.31.25, fax: 09/238.31.40, e-mail: info@sig-net.be, www.sig-net.be

S-PLUS, Sint-Jansstraat 32-38, 1000 Brussel, tel.: 02/515.04.96, fax: 02/514.22.05, e-mail: info@s-plusvzw.be, www.s-plusvzw.be

SPORTA, Geneinde 2, 2260 Tongerlo, tel.: 014/53.95.94, fax: 014/54.12.48, e-mail: hverbruggen@sporta.be, www.sporta.be

STICHTING-LODEWIJK DE RAET, Liedtsstraat 27-29, 1030 Brussel, tel.: 02/240.95.00, fax: 02/242.26.10, e-mail: info@stichtingderaet.be, www.stichtingderaet.be

TALOME, Limburgstraat 90, 9000 Gent, tel.: 09/224.26.31, fax: 09/225.85.08, e-mail: talome@vakbel.be

TIBETAANS INSTITUUT KARMA, Kruispadstraat 33, 2900 Schoten, tel.: 03/685.09.19, fax: 03/685.09.91, e-mail: tibinst@skynet.be, www.tibetaans-instituut.org

TIMOTHEUS-PROJECT, Du Chastellei 76, 2170 Merksem, tel.: 03/644.53.01, fax: 03/644.05.51, e-mail: info@timotheus.org, www.timotheus.be

UILENSPIEGEL, Hovenierstraat 47, 1080 Brussel (St-Jans-Molenbeek), tel.: 02/410.19.99, fax: 02/410.19.99, e-mail: secretariaat@uilenspiegel.net, www.geestelijke-gezondheid.be/uil1.html

UITSTRALING PERMANENTE VORMING (UPV-VUB), Waversesteenweg 1077, 1160 Brussel, tel.: 02/629.27.50, fax: 02/629.28.74, e-mail: upv@vub.ac.be, www.vub.ac.be/upv

UNIE DER TURKS ISLAMITISCHE CULTURELE VERENIGINGEN (Turkse Unie van België), Stationsstraat 96, 3582 Beringen, tel.: 011/45.41.41, fax: 011/45.38.38, e-mail: turkseunie@pandora.be, www.turkseunie.be

UNIE VAN TURKSE VERENIGINGEN, Lange Achteromstraat 32, 2018 Antwerpen, tel.: 03/289.91.13, fax: 03/389.77.10, e-mail: utv@skynet.be, website in opmaak

UNIVERSITEIT VRIJE TIJD Davidsfonds, Blijde Inkomststraat 77, 3000 Leuven, tel.: 016/31.06.70, fax: 016/31.06.08, e-mail: universiteit.vrije.tijd@davidsfonds.be, www.universiteitvrijetijd.be

UNIZO-VORMING, Spastraat 8, 1000 Brussel, tel.: 02/238.05.73, fax: 02/230.93.54, e-mail: unizo.vorming@unizo.be, www.unizo.be

VAKA - VERENIGING VOOR VREDE EN VERDRAAGZAAMHEID, Breughelstraat 31, 2018 Antwerpen, tel.: 03/281.15.05, fax: 03/218.50.85, e-mail: info@vaka-handinhand.org, www.vaka-handinhand.org

VAKANTIEGENOEGENS, Haachtsesteenweg 579, 1030 Brussel, tel.: 02/246.36.46, fax: 02/246.36.69, e-mail: michel.vandendriessche@vakantiegenoegens.be, www.vakantiegenoegens.be

VERBOND VAN SENIOREN, Warmoesstraat 13, 1210 Brussel (St-Joost-ten-Node), tel.: 02/218.27.19, fax: 02/219.98.43, e-mail: vvs@belgacom.net, www.verbondvansenioren.be

VERBOND VLAAMSE OUDSTRIJDERS (Verbond VOS), Hemelstraat 25-29, 2018

Antwerpen, tel.: 03/213.35.85, fax: 03/213.35.86, e-mail: verbond.vos@pandora.be, geen website

VERBRUIKERSATELJEE, Agoragalerij, Grasmarkt 105 bus 51, 1000 Brussel, tel.: 02/552.02.47, fax: 02/552.02.55, e-mail: verbruikersateljee@skynet.be, www.verbruikersateljee.be

VERENIGING VOOR ECOLOGISCHE LEEF- EN TEELTWIJZE (VELT), Uitbreidingsstraat 392 C, 2600 Berchem, tel.: 03/281.74.75, fax: 03/281.74.75, e-mail: info@velt.be, www.velt.be

VERENIGING VOOR ONTWIKKELING EN EMANCIPATIE VAN MOSLIMS (VOEM), Duinstraat 152, 2060 Antwerpen, tel.: 03/272.35.07, fax: 03/272.35.07, e-mail: voem.vzw@village.uunet.be

VIVA-SVV, Sint-Jansstraat 32-38, 1000 Brussel, tel.: 02/515.04.81, fax: 02/513.06.25, e-mail: svv@socmut.be

VLAAMS INSTITUUT VOOR BIO-ECOLOGISCH BOUWEN EN WONEN (VIBE), Statiestraat 115, 2600 Berchem, tel.: 03/239.74.23, fax: 03/230.91.26, e-mail: info@vibe.be, www.vibe.be

VLAAMS VERBOND VAN GEPENSIONEERDEN (VVVG), Carnotstraat 47 bus 1, 2060 Antwerpen, tel.: 03/233.50.72, fax: 03/234.22.11, e-mail: info@vvvg.be, www.vvvg.be

VLAAMSE CONFEDERATIE VAN OUDERS EN OUDERVERENIGINGEN (VCOV), Interleuvenlaan 15 A, 3001 Heverlee, tel.: 016/38.81.00, fax: 016/40.86.70 e-mail: info@vcov.be, www.vcov.be

VLAAMSE DIENST AUTISME, Groot Begijnhof 14, 9040 Sint-Amandsberg, tel.: 09/238.18.18, fax: 09/229.37.03, e-mail: info@autismecentraal.com, www.autismecentraal.com

VLAAMSE ESPERANTOBOND, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tel.: 03/234.34.00, fax: 03/233.54.33, e-mail: info@esperanto.be, www.esperanto.be/fel/nl

VLAAMSE FEDERATIE VAN GEHANDICAPTEN (VFG), Sint-Jansstraat 32-38, 1000 Brussel, tel.: 02/515.02.61, fax: 02/511.50.76, e-mail: info@vfg.be, www.vfg.be

VLAAMSE VOLKSBEWEGING (VVB), Passendalestraat 1 A, 2600 Berchem, tel.: 03/320.06.30, fax: 03/366.60.45, e-mail: secretariaat@vvb.org, www.vvb.org

VOEDSELTEAMS, Blijde Inkomststraat 50, 3000 Leuven, tel.: 016/31.65.99, fax: 016/31.65.99, e-mail: voedselteams@vredeseilanden.be, www.voedselteams.be

VOLKSHOGESCHOOL KEMPEN, Otterstraat, 109 bus 4, 2300 Turnhout, tel.: 014/41.15.65, fax: 014/41.05.77, e-mail: info@vormingpluskempen.be, www.vormingpluskempen.be

VOLKSHOGESCHOOL REGIO ANTWERPEN, F. De Merodestraat 36, 2600 Berchem, tel.: 03/230.03.33, fax: 03/218.95.65, e-mail: info@vormingplusantwerpen.be, www.vormingplusantwerpen.be

VOLKSHOGESCHOOL REGIO BRUGGE, Baliestraat 58, 8000 Brugge, tel.: 050/33.01.12, fax: 050/33.60.33, e-mail: regio.brugge@vormingplus.be, www.volkshogeschool.be

VOLKSHOGESCHOOL REGIO OOSTENDE-WESTHOEK, Pannestraat 142, 8600 Veurne, tel.: 058/31.14.94, fax: 058/31.14.95, e-mail: vormingplus.westhoek@digilife.be, geen website

VOLKSHOGESCHOOL VLAAMSE ARDENNEN-DENDER, Kollegestraat 26, 9500 Geraardsbergen, tel.: 054/41.48.02, e-mail: yvette.stevens@vormingplus.be,

www.vormingplus-vlad.be

VOLKSHOGESCHOOL WAAS-EN-DENDER, Spoorweglaan 13, 9120 Melsele-Beveren,
tel.: 03/775.44.84, fax: 03/775.97.45, e-mail: vhs-waas-en-dender@pandora.be,
www.vhs-waas-en-dender.be

VORMING EN ACTIE, Hoogstraat 42, 1000 Brussel, tel.: 02/506.83.71, fax: 02/506.82.47, e-mail: vormingenactie@vlaams.abvv.be, geen website

VORMINGPLUS BRUSSEL, CITIZENNE, Liedtsstraat 27-29, 1030 Brussel, tel.:
02/240.95.22, e-mail: info@citizenne.be, www.citizenne.be

VORMINGPLUS OOST-BRABANT, Koning Albertlaan 2, 3010 Kessel-Lo, tel.: 016/52.59.00,
fax: 016/52.59.01, e-mail: oostbrabant@vormingplus.be, www.vormingplus.be/oost-brabant/

VORMINGPLUS, VOLKSHOGESCHOOL GENT-EEKLO, Kon. Maria-Hendrikaplein 64 A,
9000 Gent, tel.: 09/224.22.65, fax: 09/223.76.87, e-mail: vormingplus.gent-
eeklo@pandora.be, www.vormingplus.be (link naar Gent)

VORMINGPLUS VOLKSHOGESCHOOL LIMBURG, Geraetsstraat 25, 3500 Hasselt, tel.:
011/22.76.24, fax: 011/74.58.70, e-mail: lvhs@vormingplus.be,
www.vormingplus.be/limburg

VORMINGPLUS, VOLKSHOGESCHOOL MIDDEN EN ZUID WEST-VLAANDEREN,
Oude Vestingsstraat 17, 8500 Kortrijk, tel.: 056/26.06.00, fax: 056/26.06.01, e-mail:
vorming@volkshogeschool.info, www.volkshogeschool.info

VORMINGPLUS VOLKSHOGESCHOOL REGIO HALLE-VILVOORDE, Kerkstraat 4, 1742
Ternat, tel.: 02/583.09.11, fax: 02/582.81.35, e-mail: havi@vormingplus.be,
www.vormingplus.be

VORMINGPLUS VOLKSHOGESCHOOL REGIO MECHELEN, Hanswijkstraat 74, 2800
Mechelen, tel.: 015/43.21.20, fax: 015/43.34.14, e-mail:
regiomechelen@vormingplus.be, www.vormingplus.be/regiomechelen

VORMINGSCENTRUM OPVOEDING EN KINDEROPVANG (VCOK), Raas van
Gaverestraat 67 A, 9000 Gent, tel.: 09/232.47.36, fax: 09/232.47.50, e-mail:
info@vcok.be, www.vcok.be

VORMINGSINSTITUUT RODE KRUIS VLAANDEREN, Motstraat 40, 2800 Mechelen, tel.:
015/44.34.76, fax: 015/44.33.08

VORMINGSWERK VOOR WEDUWEN, Vestingstraat 69 bus 12, 8310 Assebroek-Brugge,
tel.: 050/37.04.58, fax: /, e-mail: vvw@belgacom.net, geen website

VREDE, Filips Van Arteveldestraat 35, 9000 Gent, tel.: 09/233.46.88, fax: 09/233.56.78, e-mail: vrede@vrede.be

VLAAMSE TOERISTENBOND – VLAAMSE AUTOMOBILISTENBOND (VTB-VAB),
Osysteetstraat 35, 2060 Antwerpen, tel.: 03/224.10.52, fax: 03/224.10.56, e-mail:
info.cultuur@vtb.be, www.vtb.be

WELZIJNSSCHAKELS, Huidevettersstraat 165, 1000 Brussel, tel.: 02/502.55.75, fax:
02/502.58.09, e-mail: info@welzijnszorg.be

WELZIJNSZORG, Huidevettersstraat 165, 1000 Brussel, tel.: 02/502.55.75, fax:
02/502.58.09, e-mail: info@welzijnszorg.be, www.welzijnszorg.be

WERELDMEDIATHEEK, Italiëlei 98 A, 2000 Antwerpen, tel.: 03/225.03.67, fax:
03/225.07.99, e-mail: info@wereldmediatheek.be, www.wereldmediatheek.be

WERKNEMERSWELZIJN, Koning Albertlaan 95, 9000 Gent, tel.: 09/242.39.02, fax: 09/221.04.74, e-mail: vorming@aclvb.be, www.aclvb.be

WILLEMSFONDS, Ham 133, 9000 Gent, tel.: 09/224.10.75, fax: 09/233.10.65, e-mail: willemsfonds.nationaal@pi.be, www.willemsfonds.be

WISPER, Diestsesteenweg 104, 3010 Kessel-Lo, tel.: 016/25.16.21, fax: 016/25.89.94, e-mail: info@wisper.be, www.wisper.be

ZICHT OP CULTUUR, Oudenburgweg 40, 8490 Varsenare, tel.: 09/224.02.90, fax: 09/225.85.67, e-mail: zoc@blindenzorglichtenliefde.be

ZIEKENZORG CM, Haachtsesteenweg 579, 1031 Brussel, tel.: 02/246.47.70, fax: 02/246.47.79, e-mail: ziekenzorg@cm.be, geen website

ZIJ-KANT, Agoragalerij, Grasmarkt 105 bus 43, 1000 Brussel, tel.: 02/552.02.64, fax: 02/552.02.66, e-mail: zij-kant@s-p-a.be, www.vrouwen.s-p-a.be

ZIJN, Middaglijnstraat 10, 1210 Brussel, tel.: 02/229.38.70, fax: 02/229.38.01, e-mail: zijn.vzw@hotmail.com, www.geocities.com/zijn

ZIT STIL, Heistraat 321, 2610 Wilrijk, tel.: 03/830.30.25, fax: 03/825.20.72, e-mail: info@zitstil.be, www.zitstil.be

ZORG-SAAM, Remylaan 4 B, 3018 Wijgmaal-Leuven, tel.: 016/24.39.75, fax: 016/24.39.71, e-mail: zorgsaam@zorgsaam.be, www.zorgsaam.be

Z11, L. Theodorstraat 85, 1090 Jette, tel.: 09/344.98.92, fax: 09/343.03.42 (tijdelijk), e-mail: koen@handicum.be, geen website

TOEGETREDEN LEDEN

MORITOEN, Lange Vesting 112, 8200 Brugge, tel.: 050/45.40.00, fax: 050/45.40.01, e-mail: coordinator@moritoen.be, www.moritoen.be

OOST WEST CENTRUM, Consciencestraat 44, 2018 Antwerpen, tel.: 03/230.13.82, fax: 03/281.21.81, e-mail: info@owc.be, www.owc.be

PRAXIS NETWERK, Dalemhof 87, 3000 Leuven, tel.: 016/20.58.56, fax: 016/29.51.12, e-mail: info@praxisnetwerk.be, www.praxisnetwerk.be

VLAAMS DIENSTENCENTRUM, Passendalestraat 1 A, 2600 Berchem, tel.: 03/320.06.38, fax: 03/366.60.45, e-mail: info@vdc.org, www.vlaamsdienstencentrum.org

- **Lijst van de gebruikte afkortingen**

BBB	Beter Bestuurlijk Beleid
EVC	Eerder (of Elders of Erkenning) Verworven Competenties
DAC	Derde Arbeidscircuit
FOV	Federatie van Organisaties voor Volksontwikkelingswerk
FWSCW	Federatie van Werkgevers van Sociaal-Cultureel Werk
ICEM	Interdepartementale commissie etnisch-culturele minderheden
IWA	Intersectorale Werkgroep Auteurswetgeving
RISO	Regionale Instituut voor de Samenlevingsopbouw
SABAM	Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SoCiuS	Steunpunt voor Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VIA	Vlaams Intersectoraal Akkoord
VLOR	Vlaamse Onderwijsraad